

WIELKOPOLSKIE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

SPOTKANIE PRZEWODNICZĄCYCH KÓŁ Z ZARZĄDEM, KOŁO
GOSTYŃ – TRADYCYJNY OPŁATEK, LESZNO – KOŁO MIEJSKIE
ZASŁUŻONE DLA MIASTA, Z KRONIKI OKREGU

ZNACZKI, DATOWNIKI, POCZTY SPECJALNE, INTERESUJĄCY
PERFIN Z POZNANIA, I i II WYDANIE DYREKCJI POCZTY
I TELEGRAFÓW W POZNANIU Z 1919 R., WIELKOPOLANA NA
AUKCJACH

POKAZY ZNACZKÓW PAPIESKICH I POCZTY PODZIEMNEJ, ŚWF JBRA 2023

RUMUŃSKIE ILUSTROWANE KARTY POCZTOWE, ŚWF IBRA 2023

ARMIE OD BONAPARTE DO NAPOLEONA 1793-1815

60/1-2

Zapraszamy do wstąpienia w szeregi Polskiego Związku Filatelistów

W Polskim Związku Filatelistów każdy znajdzie Kolegów zainteresowanych zbieractwem znaków pocztowych.

Będąc członkiem PZF można:

- brać udział w spotkaniach wymiennych i wystawach,
- należeć do klubów zainteresowań zajmujących się
- poszczególnymi działami zbieractwa,
- zamówić pełny abonament filatelistyczny,
- uzyskać fachową literaturę filatelistyczną,
- uzyskać fachowe porady jak przygotować eksponat filatelistyczny na wystawę,
- korzystać z katalogów i porad w rozpoznawaniu znaczków i ich wycenie,
- korzystać z opinii ekspertów filatelistycznych,
- pogłębiać wiedzę filatelistyczną na Studium Filatelistyki PZF,
- zostać rzeczoznawcą i ekspertem filatelistycznym,
- w perspektywie zostać członkiem Polskiej Akademii Filatelistyki.

Wśród naszych propozycji z pewnością znajdziesz coś dla Siebie, a na pewno znajdziesz wielu przyjaciół, których łączy wspólna pasja. Chcesz wykazać się inicjatywą, załóż swoje Koło PZF gromadząc co najmniej pięciu takich entuzjastów jak Ty.

Zapraszamy także dzieci.

Każde dziecko zainteresowane zbieraniem znaczków znajdzie u nas miejsce w młodzieżowych kołach filatelistycznych, w których doświadczeni opiekunowie pomogą w rozwijaniu jego filatelistycznej pasji.

Informacje o kołach PZF oraz warunkach przynależności można uzyskać w Biurze Zarządu Okręgu Wielkopolskiego PZF, ul. Dmowskiego 37, 60-222 Poznań, tel. 0048 669.702.851; kontakt: <http://pzfpoznan.pl>

WIELKOPOLSKIE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

Tom 60; zeszyty 1 i 2; rok 2023

Spis treści

	str.
<i>Redakcja:</i> Aktualny komentarz	2
<i>Mieczysław Rożek, Jacek Wierzbicki:</i> Spotkanie z przewodniczącymi kół Okręgu Wielkopolskiego PZF 17 czerwca 2023 roku	3
<i>Andrzej Dudek:</i> Oplatek u gostyńskich filatelistów (2023.01.09)	5
<i>Lech Woźny:</i> Wyróżnienie Koła Miejskiego PZF tytułem „Zasłużony dla Miasta Leszna” (2023.01.17)	7
<i>Lech Woźny:</i> Leszno. Rok 2023 rokiem Jana Jonstona. Filatelistyczne aspekty obchodów	10
<i>Anna Maćkowiak:</i> Idą z duchem czasu. Leszczyńskich filatelistów zafascynowały... kryptoznaczki	12
<i>Redakcja:</i> Z kroniki Okręgu	13
<i>Kazimierz Krawiarz, Bogumił Ciesielski:</i> Wielkopola (znaczki, datowniki, poczty specjalne)	18
<i>Stefan Petriuk:</i> I i II wydanie przedrukowe Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu z 1919 r. – Fi 66-72 (Mi 130-136)	27
<i>Reiner von Scharpen:</i> Interesujący perfin z Poznania z lat 1908–1913 – „KI”	37
<i>Stefan Petriuk:</i> Wielkopola na marcowej aukcji firmy Cherrystone (2023 r.)	39
<i>Zdzisław Głapiak:</i> Leszno. Rozstrzygnięcie konkursu młodzieżowego w Szkole Podstawowej nr 13 związanego z pokazem filatelistycznym „Fryderyk Chopin rodem – warszawianin, sercem – Polak, a talentem – świata obywatel” (2023.01.15)	41
<i>Dionizy Danielewicz:</i> Pokaz znaków pocztowych poświęconych św. papieżowi Janowi Pawłowi II z kolekcji państwa Danielewiczów (UP Poznań 9, od 2023.02.09)	41
<i>Ryszard Prange, Mieczysław Rożek:</i> Pokaz „Znaczki poczty podziemnej z lat 1981–1989 z kolekcji Edwina Klessy” (2023.02.22)	42
<i>Ludwik K. Malendowicz:</i> Światowa Wystawa Filatelistyczna IBRA 2023, Essen (2023.05.25-28)	44
<i>Ludwik K. Malendowicz, Stefan Petriuk:</i> Przyczynek do filatelistycznego życiorysu Kazimierza Bajońskiego (1880-1927)	48
<i>Mieczysław Rożek:</i> Rumuńskie ilustrowane karty pocztowe z lat 1872-1945	49
<i>Ludwik K. Malendowicz:</i> Światowa Wystawa Filatelistyczna IBRA 2023, Essen (2023.05.25-28). Ekspozyty tematyczne	59
<i>Ludwik K. Malendowicz:</i> Dzieło godne podziwu. Maurice Boule „Les armées de Buonaparte à Napoléon / The Armies from Buonaparte to Napoleon. 1793-1815”. Bogate źródło informacji o Wielkiej Armii, także na ziemiach w granicach obecnej Polski	61

Czy już zaprenumerowałeś
Wielkopolskie Wiadomości
Filatelistyczne?

aktualny komentarz

Od Redakcji

Do rąk PT Czytelników oddajemy kolejny zeszyt naszego czasopisma. Wydajemy go w roku, w którym przypadają dwie okrągłe rocznice wystaw, które na stałe zapisały się w historii filatelistyki krajowej i światowej. Były nimi ŚWF POLSKA 73 (1973.08.18-09.02) oraz ŚWF POLSKA '93 (1993.05.07-16). Jesteśmy dumni z pracy naszych członków, którzy – przy pomocy filatelistów z całego kraju oraz Poczty Polskiej – potrafili zorganizować te wystawy.

Cieszy nas wyróżniająca się aktywność kół miejskich w Lesznie i Gostyniu. Pierwsze z nich aktywnie włączyło się w obchody Roku Jana Jonstona, a jego wieloletnia działalność zaowocowała przyznaniem przez władze tytułu „Zasłużony dla Miasta Leszna”. Serdecznie gratulujemy tego zaszczytnego wyróżnienia. W zeszycie tym – jak zwykle – zamieszczamy również kronikę Okręgu. Jak z niej wynika, ciągle cieszą się sporym zainteresowaniem „Wielkopolskie Spotkania Szkoleniowe”. W dziale „Wielkopola” opisujemy nowe znaczki, datowniki oraz poczty specjalne związane z Wielkopolską. W dziale tym zwracamy szczególną uwagę na I i II wydanie poznańskie z 1919 r., na walory związane z Wielkopolską na aukcji w USA, a także piszemy o ciekawym perfinie z Poznania. W aspekcie wydania gnieźnieńskiego przypominamy sylwetkę Kazimierza Bajońskiego, współzałożyciela i prezesa pierwszego, powołanego w 1920 r. Związku Filatelistów w Poznaniu.

Piszemy również o pokazach zbioru papieskiego oraz zbioru tzw. poczty podziemnej z lat 1981–1989. Opisujemy także ŚWF IBRA 2023 w Essen (RFN). Tematykom polecamy bardzo ciekawe informacje o rumuńskich ilustrowanych kartach pocztowych z lat 1872–1945. Zamieszczamy również recenzję wyjątkowego dzieła o Wielkiej Armii Napoleona, w której to recenzji podajemy jej jednostki na ziemiach obecnej Polski.

Zachęcamy zainteresowanych do odwiedzania strony internetowej Okręgu Wielkopolskiego PZF, na której można zapoznać się z wcześniejszymi rocznikami WWF. Jej adres to: **www.pzfpoznan.pl**.

Wszystkim życzymy przyjemnej lektury.

Poznań, 2023.06.30

Zespół Redakcyjny WWF

Z ŻYCIA OKRĘGUinformacje.

Z ŻYCIA OKRĘGU

Spotkanie z przewodniczącymi kół Okręgu Wielkopolskiego PZF 17 czerwca 2023 roku

W Klubie Osiedlowym KRAŁ przy ul. Dmowskiego 37 w Poznaniu odbyło się coroczne spotkanie przewodniczących kół PZF Okręgu Wielkopolskiego z Zarządem Okręgu. Krótkie sprawozdanie merytoryczne i sprawy organizacyjne przedstawił prezes Ryszard Prange, a kwestie finansowe i stan budżetu Okręgu omówił skarbnik Józef Kopeć. Głos zabrali także zaproszeni goście, m.in. Ludwik K. Malendowicz, Członek Honorowy PZF, i Anna Plewa-Śróża, Regionalny Koordynator ds. Filatelistyki Poczty Polskiej w Biurze Marketingu i Filatelistyki w Poznaniu.

Najbardziej ożywiona część dyskusji dotyczyła kryptoznaczków Poczty Polskiej i niemożności uiszczenia opłaty za listy polecone znaczkami pocztowymi. Na zakończenie Jacek Wierzbicki omówił pokrótce swój eksponat tematyczny „Epoka kamienia w Europie. Narodziny sztuki”. Poniżej prezentujemy dwie karty z tego eksponatu.

Ryszard Prange, prezes Okręgu Wielkopolskiego PZF, wita gości i omawia sprawy organizacyjne

Uważni uczestnicy spotkania oraz ożywione rozmowy w przerwie obrad

Mieczysław Rożek, Jacek Wierzbicki

1 Sztuka epoki kamienia: co, gdzie i kiedy

C. Co było przed Celtami? – odkrywanie sztuki epoki kamienia

Jak odkryto malarstwo jaskiniowe?

Kartka wysłana 24 kwietnia 1878 roku z terenu Wystawy Światowej w Paryżu do Wiednia, z kasownikiem o treści: „EXPOSITION UNIVERSELLE / POSTE & TELEGRAPHE”. Do Marienhilf (6. dzielnica Wiednia) kartka dotarła dwa dni później.

W 1878 roku na **Wystawie Światowej w Paryżu** Francuzi zaprezentowali też osiągnięcia swoich przodków – m.in. narzędzia krzemienne, z kości i poroża, w tym wiele zdobionych. Tam zapoznał się z nimi zafascynowany prahistorią Hiszpan **M. Sanz de Sautuola**.

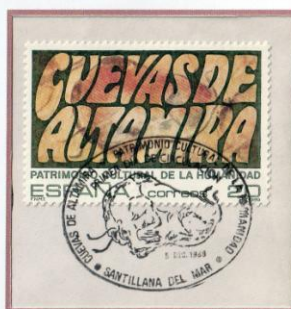

Zamknięcie Wystawy stało się we Francji **świętem narodowym**. Flagami udekorowane były nawet boczne uliczki Paryża, co uwiecznił **É. Manet**.

Po powrocie do Hiszpanii **M. Sautuola** zaczął prowadzić badania w jaskini **Altamira**. W 1879 roku zauważono w niej wizerunki bizonów – było to pierwsze odkrycie paleolitycznych malowideł naskalnych! Ich poziom był tak wysoki, że zaczęto oskarżać Sautuolę o fałszerstwo!

Najważniejszym zespołem malowideł w **Altamirze** (prow. Kantabria) jest **plafon** (18×9 m) z wielobarwnym wizerunkiem ok. 20 bizonów, datowany na ok. 16–14,2 tys. lat BC.

Marcelino Sanz de Sautuola (1831–1888), prawnik i archeolog-amator. Aura podejrzenia o sfalszowanie malowideł w **Altamirze** otaczała go aż do śmierci.

Pierwszy znaczek na świecie (w obiegu od 5.03.1949) przedstawiający fragment paleolitycznych malowideł jaskiniowych.

Fragment 25-znaczkowego (5×5) arkusza prób w kolorach definitywnych, jakie wykonano w połowie grudnia 1948 roku.

Dwa renifery – malowidło z jaskini **Font-de-Gaume** (dep. Dordogne), odkrytej w 1901 roku.

Jednak w miarę upływu czasu mnożyły się **dalsze odkrycia malowideł** w jaskiniach Hiszpanii i Francji. W końcu w 1902 roku skapitulował najbardziej zagorzały przeciwnik ich autentyczności – **É. Carthailac**.

8

30

LAT

MINĘŁO

4 Sztuka neolitu: ceramika – nowy materiał, nowe możliwości B. Zdobnictwo naczyń ceramicznych

Plemiona z pucharami lejkowatymi

Ok. 4100 BC powstaje **kultura pucharów lejkowatych**, obejmująca obszary od Holandii po Wołyń. Dla jej ceramiki typowy jest starannie wykonany **ornament odciskany (stempelkowy) i rytym**.

Dzban (wys. 19 cm) grupy północnej **zdobiony pionowymi liniami rytymi z grobowca megalitycznego w Helm** (Lkr. Ludwigslust).

Naczynia grupy północnej: puchar lejkowaty (wys. 19,5 cm) z **pionowymi liniami rytymi z grobu w Moltzow** (Lkr. Müritzt) i naczynie baniaste z **motywem „listków” z grobu korytarzowego w Neu Gaarz** (Lkr. Müritzt).

Puchar (wys. 19,5 cm) **zdobiony ścięciem brzdawym** (technika polegająca na połączeniu odciskania i rycia) **w stylu Troldebjerg** (ok. 3200 BC), z grobowca korytarzowego w **Skarpsalling** (reg. Nordjylland).

Bogato **zdobiony symbolicznymi znakami z kresek i zygzaków bęben gliniany** (wys. ok. 23 cm) grupy Salzmünde z osady w **Leuna-Rössen** koło Merseburga (Lkr. Saalekreis).

Naczynia grupy baalberskiej z okolic **Uničova** (Morawy), m.in. dzban baalberski, **zdobiony plastycznymi listwami**.

Dwie próby progresywne, fragment próby formy drukowej obejmującej dwa 30-znaczkowe (6×5) arkusze sprzedażne (wykonano 10 takich prób) oraz z naczek definitywny.

50

Z ŻYCIA KOŁA

Oplatek u gostyńskich filatelistów (2023.01.09)

Członkowie Koła Polskiego Związku Filatelistów im. Wacława Boratyńskiego w Gostyniu rok 2023 rozpoczęli od spotkania oplatkowego. Było ono również okazją do podsumowania jubileuszu 65-lecia Koła, które obchodziliśmy w ubiegłym roku. Oplatkowe spotkanie zorganizowano 9 stycznia 2023 roku w jednym z gostyńskich barów (pierwsze spotkania członków naszego Koła również odbywały się w salach miejscowych restauracji). Gośćmi spotkania byli m.in.: ksiądz prałat Artur Przybył, Monika Bielka – właścicielka salonów meblowych „Mirage” w Gostyniu, Robert Czub – dyrektor

Muzeum w Gostyniu, Krzysztof Doliński – właściciel firmy transportowej DOL-TRANS-TOUR w Gostyniu i Marek Komorowski – właściciel drukarni „REAL” w Gostyniu.

Po powitaniu gości, Andrzej Dudek – prezes Koła – przedstawił program spotkania, następnie odśpiewano kolędy i przełamano się opłatkiem, po czym nadszedł czas na odczytanie sprawozdania z działalności Koła PZF w Gostyniu za rok 2022. Rok sprawozdawczy gostyńscy filatelisci rozpoczęli pokazem filatelistycznym „Gostyńscy filatelisci w hołdzie powstańcom wielkopolskim”, który był dostępny do 31 stycznia 2022 roku w sali wystaw czasowych Muzeum w Gostyniu.

W tym samym miejscu odbyły się 4 czerwca 2022 roku uroczystości związane z jubileuszem Koła. Głównym elementem było otwarcie pokazu filatelistycznego „65 lat Koła Polskiego Związku Filatelistów im. Wacława Boratyńskiego w Gostyniu 1957-2022”. Na jubileuszowe obchody zaproszenia przyjęli m.in.: Henryk Monkos – prezes Zarządu Głównego PZF w Warszawie, Jolanta Monkos – kierownik biura ZG PZF, Ryszard Prange – prezes Zarządu Okręgu Wielkopolskiego PZF w Poznaniu, Robert Marcinkowski – starosta gostyński, Jerzy Kulak – burmistrz Gostynia, Mirosław Żywicki – przewodniczący Rady Miejskiej w Gostyniu.

Decyzją ZG PZF Koło zostało uhonorowane najwyższym odznaczeniem związkowym – złotą odznaką „Za Zasługi dla Polskiej Filatelistyki”, a trzech członków otrzymało wyróżnienia w postaci złotej, srebrnej i brązowej Odznaki Honorowej PZF. Wręczono również jeden brązowy medal Rowlanda Hilla. Na towarzyszący jubileuszowi pokaz składały się fragmenty zbiorów członków, które zaprezentowano na 21 ekranach.

Od 5 do 11 września członkowie Koła wspólnie z gronem sympatyków brali udział w wycieczce po Dolnym Śląsku. 9 września odbyło się V spotkanie filatelistów „U Michałka” w Opawie.

Po sprawozdaniu prezesa Koła, przy lampce szampana, podziękowaliśmy naszym sponsorom za nieustanne wspieranie naszego Koła. Prezes wręczył uczestnikom spotkania upominki filatelistyczne. Poinformował też zebranych o planach na 2023 rok. Jako najważniejsze uznano trzy cele: w kwietniu – obchody 745-lecia Gostynia, we wrześniu – VI spotkanie filatelistów „U Michałka” w Opawie, w październiku – pokaz z okazji Dnia Znaczką. Prezes wspomniał ponadto o propozycji ZG PZF, by gostyńscy filatelisci udzielili pomocy przy organizacji ogólnopolskiej wystawy filatelistycznej „Ruda Śląska 2023”. Propozycja została przyjęta.

Gostyńscy filatelisci serdecznie podziękowali za wsparcie Koła w 2022 roku, zaś goście pogratulowali członkom Koła aktywności i życzyli wszystkim zdrowia, pomyślności i realizacji zamierzeń w 2023 roku, zapewniając jednocześnie o dalszym wsparciu. Dalsza część spotkania upłynęła na wspomnieniach, rozmowach o przyszłości filatelistów i filatelistyki. Spotkanie trwało ponad cztery godziny może dlatego, że w barze podają pyszne golonki. Umówiliśmy się, że następny opłatek odbędzie się w tym samym miejscu. Poniżej migawki ze spotkania.

Andrzej Dudek

Wyróżnienie Koła Miejskiego PZF tytułem „Zasłużony dla Miasta Leszna” (2023.01.17)

Podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej Leszna, która odbyła się 17 stycznia 2023 roku, z okazji 103. rocznicy odzyskania niepodległości przez Leszno, wręczono tytuły Honorowego Obywatela Miasta Leszna, Zasłużonych dla Miasta Leszna, a także nagrody prezydenta za działalność kulturalną, sportową i społeczną.

Wśród wyróżnionych było Koło Polskiego Związku Filatelistów, które w ubiegłym roku obchodziło jubileusz 70-lecia działalności. Filateliści od 70 lat zapisują ważne dla miasta rocznice związane z historią miasta Leszna, wydarzeniami kulturalnymi i sportowymi na znakach pocztowych. Z Leszna wysłano wiele tysięcy listów i okolicznościowych kart pocztowych znaczonych okolicznościowymi datownikami, na trwałe zapisujących się w historii światowej filatelistyki.

Wpisaliśmy się mocno w życie kulturalne miasta sławiąc Leszno w kraju i za granicą. Wydane z inicjatywy leszczyńskich filatelistów znaki pocztowe wystawiane są na licznych wystawach i zdobią klasery zbieraczy na całym świecie.

Z kronikarskiego obowiązku z satysfakcją możemy potwierdzić, że dzięki organizacji poczt specjalnych: balonowych (21 przewozów poczty balonem), szybowcowych (29 przewozów) oraz po jednej sterowcowej, dylżansowej i ambulansiem pocztowym, wydaliśmy i stosowaliśmy za zgodą Poczty Polskiej ponad 90 datowników okolicznościowych.

Filateliści leszczyńscy wielokrotnie występowali do Poczty Polskiej przy okazji odbywających się zawodów sportowych o randze światowej o wydanie znaczka podkreślającego to wydarzenie. Próby te nie były skuteczne.

Dopiero wspólne wystąpienie władz samorządowych i administracyjnych miasta Leszna i Koła PZF w Lesznie zakończyło się sukcesem. Z okazji 100. rocznicy powrotu Leszna do macierzy 17 stycznia 2020 roku Poczta Polska wprowadziła do obiegu pocztowego znaczki z serii „Miasta polskie” dedykowany miastu Leszno.

Znaczek (projekt wykonał artysta plastyk Andrzej Gosik) przedstawia trzy obiekty charakterystyczne dla Leszna:

- ratusz,
- wieże bazyliki kolegiackiej św. Mikołaja,

- hełm Pomnika Wdzięczności Powstańcom Wielkopolskim.

Znaczek ukazał się w nakładzie 30 mln szt. Pytanie retoryczne — czy może być lepsza promocja miasta Leszna?

Sesja odbyła się w Miejskim Ośrodku Kultury. Wyróżnienia wręczali prezydent Leszna Łukasz Borowiak i przewodniczący Rady Miejskiej Tomasz Malepszy.

Tytuły Zasłużony dla Miasta Leszna otrzymali: Krystyna Łasowska – dyrektor II LO w Lesznie, Krystyna Grys – poetka, Zbigniew Grześkowiak – przedsiębiorca transportowy i właściciel Rancza w Smyczynie, Bolesław Mencil – działacz Klubu Inteligencji Katolickiej, Ryszard Stawowy – notariusz oraz zespołowo: Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka, Koło Polskiego Związku Filatelistów w Lesznie i Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne.

Dwa tytuły Zasłużony dla Miasta Leszna nadane zostały pośmiertnie. Otrzymali je: pułkownik Władysław Wicierzyński i Tadeusz Sobeski – pierwszy starosta powiatu leszczyńskiego, tymczasowy burmistrz Leszna, powołany na to stanowisko tuż po odzyskaniu niepodległości przez Leszno w roku 1920.

Honorowym Obywatelem Leszna został profesor Bogusław Polak – historyk. Ambasadorem Miasta Leszna uznano Krzysztofa Lewandowskiego - prezydenta Zabrza, popularyzującego króla Stanisława Leszczyńskiego i jego związki z Leszнем.

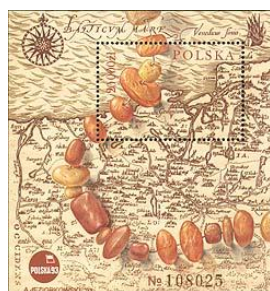
Lech Woźny

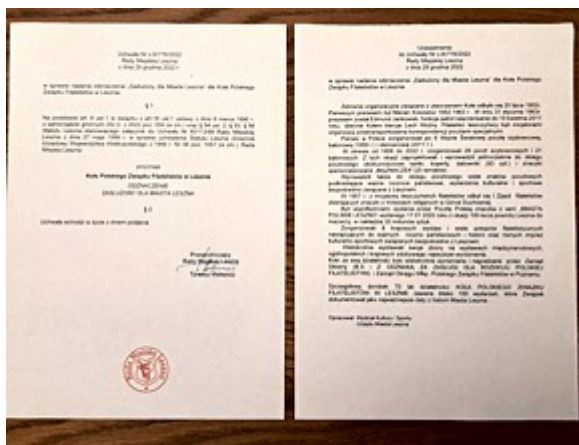
*Dyplom „Zasłużony dla Miasta Leszna” dla
Koła PZF w Lesznie*

Dyplom i medal

**30
LAT
MINĘŁO**

Uchwała rady Miasta Leszna

MDK — uroczysta sesja Rady Miasta Leszna

Tomasz Malepszy, przewodniczący Rady Miasta, oraz Łukasz Borowiak, prezydent Miasta, dokonują aktu dekoracji. Wyróżnienie odbiera Lech Woźny prezes Koła PZF w Lesznie, w towarzystwie członków Koła

Tomasz Malepszy, przewodniczący Rady Miasta, oraz Łukasz Borowiak, prezydent Miasta, składają gratulacje członkom Koła (od lewej: Tadeusz Nawrocki, Grzegorz Tuliszką, Andrzej Kujawski, Lech Woźny, Tadeusz Posikata, Tomasz Malepszy, Czesław Jankowski, Kinga Jędraszek, Łukasz Borowiak)

Wspólne zdjęcie władz Miasta Leszna i członków Koła obecnych na Sesji (od lewej: Tadeusz Nawrocki, Łukasz Borowiak, Grzegorz Tuliszką, Lech Woźny, Andrzej Kujawski, Tadeusz Posikata, Kazimierz Kucharzak, Jacek Kwintkiewicz, Czesław Jankowski, Tomasz Malepszy)

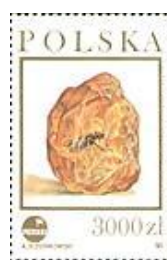

Prezes Koła PZF w Lesznie Lech Woźny w imieniu leszczyńskich filatelistów składa Radzie Miasta Leszna i Prezydentowi podziękowanie za otrzymany tytuł „Zasłużony dla Miasta Leszna” (od lewej Tadeusz Nawrocki, Grzegorz Tuliszcza, Tadeusz Posikata, Andrzej Kujawski, Lech Woźny, Kazimierz Kucharzak, Czesław Jankowski)

Leszno. Rok 2023 rokiem Jana Jonstona. Filatelistyczne aspekty obchodów

Na sesji 29 listopada 2022 r. leszczyńscy radni zdecydowali, że rok 2023 w Lesznie będzie Rokiem Jana Jonstona. Koło Miejskie PZF w Lesznie aktywnie włączyło się w uhonorowanie tej wybitnych postaci, która rozślawiła miasto w całej Europie, a później w świecie.

W dniach 15 i 16 czerwca 2023 roku z okazji 420. rocznicy urodzin doktora Jana Jonstona, w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. St. Grochowiaka odbyła się konferencja naukowa „Wokół Jonstona”. Konferencję zorganizowało Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne przy współpracy: Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, Muzeum Okręgowego w Lesznie, Archiwum Państwowego w Lesznie oraz Leszczyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Historycznego i Polskiego Związku Filatelistów. Na tym spotkaniu kol. Lech Woźny (Koło Miejskie w Lesznie) prezentował opracowanie „Jan Jonston (Jannes Jonstonus) i Jan Amos Komeński (Komenius, Komeniusz) w filatelistyce” (il. 1-2).

**30
LAT
MINĘŁO**

II. 1. Plakat konferencji

II. 2. Migawka z prezentacji kol. Lecha Woźnego

W Miejskiej Bibliotece Publicznej im. St. Grochowiaka w Lesznie w dniach od 10 czerwca do 30 września 2023 roku Koło PZF w Lesznie prezentowało pokaz filatelistyczny „Jan Jonston i Jan Amos Komeński w filatelistyce” (il. 3-4).

II. 3. Widok ogólny pokazu filatelistycznego

II. 4. Organizatorzy pokazu – od lewej: Lech Woźny, Andrzej Kujawski i Tadeusz Nawrocki

Z okazji „Roku doktora Jana Jonstona”, w partnerstwie z Miastem Leszno i Poczta Polska, Koło Miejskie PZF przygotowało okolicznościowe walory pocztowe:

- „Mój ZNACZEK”,
- dwie okolicznościowe karty pocztowe nr 12/2023 i nr 18/2023 bez nadrukowanego znaku opłaty pocztowej,
- datownik okolicznościowy ze zmienną datą. Poczta Polska Leszno 1,
- datownik okolicznościowy Poczta Polska Szamotuły z datą 03.09.202 r.,

- e. specjalny folder okolicznościowy zawierający kartkę okolicznościową ze znaczkiem „MójZNACZEK” i okolicznościowe (wyżej wymienione) datowniki (format A5 x 3),
- f. specjalny folder okolicznościowy zawierający arkusz ze znaczkiem „MójZNACZEK” (format A4x2) i okolicznościowe (wyżej wymienione) datowniki (projekty mgr inż. arch. Alina Samolewska).

W ramach obchodów, 3 września 2023 r. Koło Miejskie PZF organizuje również „Helikopterową Poczte Specjalną”. Helikopterem będą transportowane przesyłki na trasie UP Szamotuły - UP Leszno 1. Szczegółowe informacje o tej poczcie ukażą się w kolejnym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

Lech Woźny

Idą z duchem czasu. Leszczyńskich filatelistów zafascynowały... kryptoznaczki

O kryptowalucie można usłyszeć całkiem często. O kryptoznaczkach mniej, bowiem jest to – przynajmniej w Polsce – nowość. Chciałoby się powiedzieć – świeżynka, którą zainteresowali się również leszczyńscy filatelisci. Czym są kryptoznaczki i dlaczego ich kolekcjonowanie daje tyle satysfakcji?

Kryptoznaczek to nic innego, jak znaczek w wersji cyfrowej. Większość tych, które do tej pory zostały wydane przez Poczte Polską, składa się z tradycyjnego znaczka pocztowego oraz części cyfrowej reprezentowanej przez unikalne tokeny NFT. Jeden ze znaczków ukazał się natomiast tylko w wersji cyfrowej.

Pierwsze polskie wydanie kryptoznaczka, w czterech unikalnych odsłonach, nawiązuje do tradycyjnych walorów, wprowadzonych do obiegu w grudniu 2022 roku – możemy przeczytać na stronie internetowej Poczty Polskiej. Co ciekawe, dodatkowy znaczek wyłącznie w formie tokena NFT został zaprojektowany po raz pierwszy w historii przez sztuczną inteligencję. Obraz wykorzystany do projektu znaczka, to interpretacja hasła „polski satelita naukowy eksplorujący przestrzeń kosmiczną”.

Fizyczną wersję kryptoznaczków można zakupić w wybranych placówkach Poczty Polskiej, a także na stronie filatelistyka.poczta-polska.pl. Potem należy cyfrową wersję „uaktywnić” na nft.poczta-polska.pl. Chętni – za pośrednictwem strony nft.poczta-polska.pl – mogą też nabyć jedynie cyfrowy wariant znaczka.

Lech Woźny, prezes leszczyńskiego koła Polskiego Związku Filatelistów, przyznaje, że kryptoznaczki stały się dla niego fascynującą przygodą, którą z pewnością będzie kontynuował. Kryptoznaczki zafascynowały również innego leszczyńskiego filatelistę, Grzegorza Tuliszkę.

W sieci spotkałem młodego leszczyniaka, tegorocznego maturzystę Bartosza Bizukojcia, który na temat kryptoznaczków wiedział już zdecydowanie więcej ode mnie. Nawiązaliśmy kontakt i Bartosz wprowadził mnie w świat cyfrowych znaczków – przyznaje Lech Woźny, dodając, iż nowe oblicze filatelistyki może być szansą, by do grona pasjonatów znaczków przyciągnąć młodsze pokolenia. (nasze KRYPTOKLASERY: „ALBUM”, „TULISZKA” i „LECHU”).

Liczy jednocześnie, że młodzi pasjonaci kryptoznaczków zechcą również poznawać tajniki tradycyjnej filatelistyki.

Mój dziadek kolekcjonował tradycyjne znaczki. Zebrał ich naprawdę sporo. Nigdy nie przeliczał tych znaczków na pieniądze, ale zwracał uwagę na ich wartość sentymentalną – mówi Bartosz Bizukojć.

Cieszy nas fakt, iż do leszczyńskiego koła dołączają nowe osoby – dodaje Lech Woźny.

*Lech Woźny, Bartosza Bizukojć i Grzegorz
Tuliszka*

Bartosz Bizukojć i Lech Woźny

A trzeba przyznać, że leszczyńska filatelistyka ma bardzo bogatą tradycję. W ubiegłym roku miejscowe koło PZF świętowało siedemdziesiąt rocznicę istnienia.

Anna Maćkowiak (Panorama Leszczyńska)

Z KRONIKI OKREGU

I i II kwartał 2023

2023.01.09. Gostyń. Spotkanie opłatkowe Koła PZF. Więcej informacji w niniejszym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

2023.01.14. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.01.15. Leszno. Koło PZF SPINKO. Rozstrzygnięcie konkursu młodzieżowego w Szkole Podstawowej nr 13 związanego z pokazem filatelistycznym „Fryderyk Chopin rodem – warszawianin, sercem – Polak, a talentem – świata obywatel”. Więcej informacji w niniejszym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

2023.01.17. Leszno. Koło Miejskie PZF w Lesznie wyróżnione tytułem „Zasłużony dla Miasta Leszna”. Więcej informacji w niniejszym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

2023.02.09. Poznań. UP Poznań 9 (ul. 23 Lutego 26). Otwarcie pokazu znaków pocztowych poświęconych św. papieżowi Janowi Pawłowi II z kolekcji państwa Marii i Dionizego Danielewiczów. Pokaz trwał trzy miesiące. Więcej informacji w dalszej części niniejszego zeszytu Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

2023.02.11. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.02.22. Poznań. W poznańskiej siedzibie „Przystanku Historia” (ul. Dąbrowskiego 29) otwarcie pokazu tzw. znaczków Poczty Solidarności ze zbiorów kol Edwina Klessy (Trzcianka). Więcej informacji w niniejszym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych.

2023.03.07. Poznań. Zarząd Okręgu Wielkopolskiego PZF i Klub Zainteresowań TEMATYK zorganizowali wirtualne szkolenie sędziów PZF, na którym kol. Krzysztof Piwko przedstawił prelekcję *Znaczenie rzadkości i stanu w eksponatach historii poczty*. Miało ono charakter otwarty i mogli w nim wziąć udział w charakterze gości wszyscy zainteresowani przedstawianą problematyką. W spotkaniu — za pośrednictwem systemu Zoom — udział wzięły 52 osoby.

2023.03.08. Wrocław. Muzeum Poczty i Telekomunikacji. Wręczenie nagród laureatom VII Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego na projekt znaczka „Rok Mikołaja Kopernika”. Organizatorami konkursu, na który nadesłano 263 prace, byli: Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu, redakcja „Filatelisty”, Koło Internetowe PZF (KI PZF) i Koło PZF nr 4 w Oleśnicy. Wśród laureatów znalazły się dwie 16-letnie uczennice z Zespołu Szkół nr 6 im. Joachima Lelewela w Poznaniu – Ben Marta Olekszy i Amelia Banach. Serdecznie gratulujemy tego sukcesu.

2023.03.11. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.04.15. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.04.19. Jelenia Góra. Kol. Ryszard Prange (Poznań) wystąpił 19 kwietnia 2023 roku z prelekcją o filatelistyce tematycznej w Muzeum Miejskim „Dom Gerharta Hauptmanna” w Jeleniej Górze-Jagniątkowie. Prelekcja i pokaz w całości poświęcone były zasadom budowy eksponatu filatelistycznego oraz zasadom opracowywania kart wystawowych. Przykładami w pokazie były zbiory filatelistów tematyków, w tym znane nam zbiory *Raport o koszykówce* i *Winorośl i wino – dary bogów, słońca i ziemi*.

2023.04.25. Poznań. W ramach organizowanych przez Okręg Wielkopolski PZF oraz Klub Zainteresowań TEMATYK „Wielkopolskich spotkań szkoleniowych” kolejne (44) wirtualne szkolenie. Kol. Janusz Bator (Przemyśl) przedstawił prelekcję *Poczty polowe w twierdzy Przemyśl w latach 1914–1915*. W spotkaniu, które odbyło się za pośrednictwem systemu Zoom, udział wzięło 29 osób.

2023.05.13. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.05.25-28. Essen (RFN). IBRA 23 Internationale Briefmarken Ausstellung (Międzynarodowa Wystawa Filatelistyczna) pod patronatem FIP. Kol. Ryszard Prange (Poznań) za eksponat *Winorośl i wino – dary bogów, słońca i ziemi* uzyskał 92 pkt. i medal złoty. Gratulacje dla wystawcy za kolejny, już 6. medal złoty na wystawie FIP.

2023.06.02-04. Ciechocinek. XXX Konferencja Naukowa Polskiej Akademii Filatelistyki. Z Okręgu Wielkopolskiego PZF referaty ogłosili: Ryszard Prange *Tematyka jest poważną dziedziną filatelistyki*, Malendowicz, L.K. *Ilustrowany słownik filatelistyczny angielsko-polski*.

2023.06.02-04. Ciechocinek. XXX Konferencja Naukowa Polskiej Akademii Filatelistyki. Kandydatem na członka PAF został wybrany kol. Ryszard Prange (Poznań). Gratulacje dla Kolegi Prezesa Zarządu Okręgu Wielkopolskiego PZF.

2023.06.06. Poznań. W ramach organizowanych przez Okręg Wielkopolski PZF oraz Klub Zainteresowań TEMATYK „Wielkopolskich spotkań szkoleniowych” kolejne (45) wirtualne szkolenie. Kol. Sławomir Chabros (Warszawa) przedstawił prelekcję *Korespondencja pocztowa na*

obszarze Okręgów Generalnych 1918–1921. W spotkaniu, które odbyło się za pośrednictwem systemu Zoom, udział wzięły 24 osoby.

2023.06.10-09.30. Leszno. Koło Miejskie PZF. Od 10 czerwca do 30 września 2023 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. St. Grochowiaka w Lesznie (II piętro) pokaz filatelistyczny **Jan Jonston i Jan Amos Komeński w filatelistyce**. Więcej informacji w niniejszym zeszycie Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych

2023.06.13. Poznań. W ramach organizowanych przez Okręg Wielkopolski PZF oraz Klub Zainteresowań TEMATYK „Wielkopolskich spotkań szkoleniowych” kolejne (46) wirtualne szkolenie. Kol. Janusz Manterys przedstawił prelekcję **Listy galicyjskie 1818–1870. Rodzaje kursów pocztowych i trasy przejazdów**. Spotkanie odbyło się jak zwykle za pośrednictwem systemu Zoom, a udział w nim wzięło 37 osób.

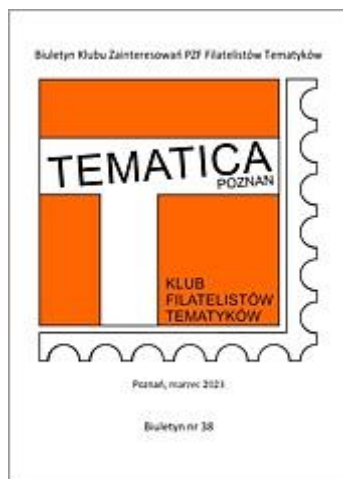
2023.06.15-16. Leszno. Z okazji 420. rocznicy urodzin doktora Jana Jonstona odbyła się w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. St. Grochowiaka konferencja naukowa „Wokół Jonstona”. Konferencję zorganizowało Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne przy współpracy: Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, Muzeum Okręgowego w Lesznie, Archiwum Państwowego w Lesznie oraz Leszczyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Historycznego i Polskiego Związku Filatelistów. Kol. Lech Woźny (Koło Miejskie w Lesznie) prezentował opracowanie **Jan Jonston (Jannes Jonstonus) i Jan Amos Komeński (Komenius, Komeniusz) w filatelistyce**.

2023.06.17. Poznań. Osiedlowy Dom Kultury „Na Skarpie”. Ogólnopolskie spotkanie wymienne organizowane przez Koło Poznań Miasto im. Jana Witkowskiego.

2023.06.20-24. Trzebinia. Specjalizowana Krajowa Wystawa Filatelistyczna „TEMATYKA” Trzebinia 2023. Udział wystawców z Okręgu Wielkopolskiego PZF. Kol. Wierzbicki Jacek (Poznań) za eksponat **Epoka kamienia w Europie narodziny sztuki** uzyskał 86 pkt. i medal DZ (klasa TEM), kol. Kopacz Ryszard (Poznań) za eksponat **Idąc przez życie: ręce** uzyskał 77 pkt. i medal DPZ (klasa TEM), kol. Krawiec Szymon (Borek Wielkopolski) za eksponat **Polska i Polacy w czasie II wojny światowej 1939–1945** uzyskał 88 pkt. i medal DPZ (klasa MŁ). Gratulacje dla wystawców.

2023.06.20-24. Trzebinia. Specjalizowana Krajowa Wystawa Filatelistyczna „TEMATYKA” Trzebinia 2023. Sądowi konkursowemu przewodniczył kol. Ryszard Prange (Poznań).

Luty 2023

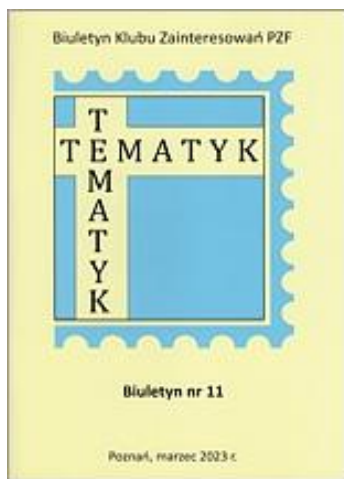
Ukazał się 38. zeszyt **Biuletynu Klubu Zainteresowań PZF Filatelistów Tematyków TEMATICA**. Biuletyn obejmuje 72 strony druku oraz kolorową okładkę. **Należy podkreślić, że kolorową wersję wydawnictwa członkowie Klubu mogą pobierać ze strony www.tematica.pl.**

W zeszycie znajduje się szereg opracowań kol. Marka Zbierskiego: „Teraz też w kolorze”, „Kalendarz (dla) tematyka (3)”, „Recykling a filatelistyka”, „Włoskie całostki charytatywne z reklamami”, „Ciekawe R-ki tematyczne (2)”, „Stemple z dedykacją (4)”, „Walory niewłaściwe (2). Anty-walory”, „Tematyka w kilku słowach (8), Rekordy, rekordy”. Kol. Krzysztof Trawiński jest autorem kolejnych opracowań: „Eksponat z papierami na sukces, ale...”, „Skojarzenia i cytaty”, „Tematyka w kilku słowach (7). Żywy znaczek”, „SEPAC”,

„Origami ze znaczka”. W dziale **TEMATICA otwarta...** następujące opracowania zamieścił kol. Witold Mikołajczyk: „Kolejna garść uwag – Oława 2022 (2)”, „Materiał niefilatelistyczny w klasie filatelistyki otwartej (2). Zapalczanej przygody ciąg dalszy”, „Historia jednego z eksponatów w klasie filatelistyki otwartej” oraz „Uwagi do regulaminu Klasy Filatelistyki Otwartej”.

Ponadto, jak zwykle, „Kronika towarzyska / Nasza aktywność i sukcesy”. Bardzo ciekawy zeszyt - gratulacje dla autorów.

Marzec 2023

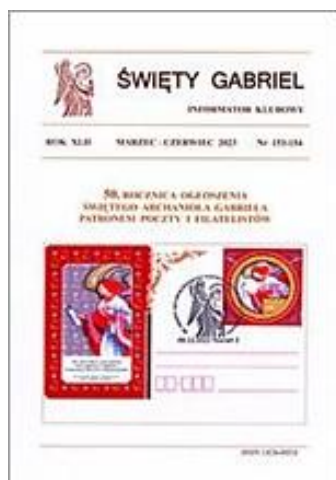

Ukazał się jedenasty zeszyt działającego przy Okręgu Wielkopolskim PZF Klubu **TEMATYK** *Biuletynu Klubu Zainteresowań PZF* **TEMATYK**. Obejmuje on 56 stron druku plus okładki, cały w kolorze. W zeszycie tym kol. Ryszard Prange zamieścił następujące opracowania/informacje: „Co nas czeka w 2023 roku”, „Australijskie telegramy ozdobne”, „Eksponaty Mistrzów. Władca Pierścieni – eksponat Rüdiger Fritza (Niemcy)”, „Eksponaty jednokartowe – amerykańska ciekawostka”, „Pierwsze znaczki okolicznościowe” oraz „Poczta pneumatyczna w Paryżu”. W zeszycie tym znajdują się również opracowania: Rüdiger Fritz, „Od dzieciństwa zafascynowany olimpiзмом” (tłum. Ryszard Prange) oraz Francisco Piniella, „Materiał powstały przy tworzeniu walorów” (tłum. Ryszard Prange). Ludwik K. Malendowicz jest autorem opracowań: „Najdroższe w świecie polonicum – bożonarodzeniowy znaczek pocztowy RFN

z roku 1966” oraz „Niewprowadzony do obiegu znaczek Południowej Afryki z 1987 r. poświęcony Biblii”. Kol. Jacek Wierzbicki jest autorem opracowania „Z 80 na 60 kart – transformacja eksponatu”, kol. Mieczysław Rożek oznajmia „Ostatnio kupiłem. Sport i góry”, natomiast kol. Ryszard Cieślak pisze „Szukajcie, a znajdziecie”.

Jak zwykle, w zeszycie znajduje się „Kronika klubowa” (zestawił R. Prange). Bardzo ciekawy zeszyt – gratulacje dla autorów.

Marzec – czerwiec 2023

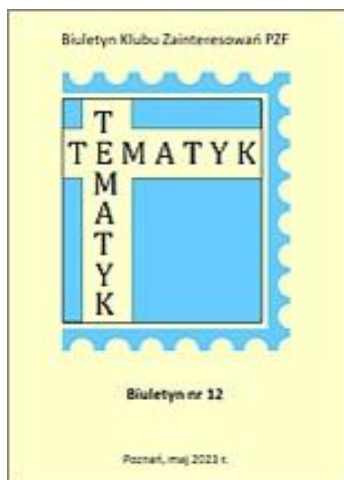

Ukazał się kolejny *Informator Klubowy Święty Gabriel*. Zeszyt 153-154 obejmuje 28 stron druku (wraz z okładkami), cały w kolorze.

Kol. Bogdan Michalak jest autorem następujących opracowań: „Marzanna Dąbrowska – in memoria”, „Św. Archanioł Gabriel – patron pocztowców i filatelistów”, „Atrybuty Archanioła Gabriela”, „Święci i błogosławieni wyniesieni na ołtarze przez Jana Pawła II”, „Ksiądz generał Stanisław Brzóska”, „Papież Benedykt XVI”, „Nowości polskie”, „Nowości zagraniczne”, „Wystawiennictwo rodziny Danielewiczów”. Danilo Bogoni jest autorem opracowania „Międzynarodowa Nagroda Sztuki Filatelistycznej »San Gabriele«”, natomiast kol. Dionizy Danielewicz kontynuuje opracowanie „Papież Jan Paweł II na znakach pocztowych”. Jak zwykle, w zeszycie znajduje się również Kronika Klubu „Święty Gabriel”. Bardzo

ciekawy zeszyt – gratulacje dla autorów.

Maj 2023

Ukazał się dwunasty zeszyt działającego przy Okręgu Wielkopolskim PZF Klubu **TEMATYK** *Biuletynu Klubu Zainteresowań PZF TEMATYK*. Obejmuje on 56 stron druku plus okładki, cały w kolorze. W zeszycie tym kol. Ryszard Prange zamieścił następujące opracowania/informacje: „Rok wielkich wydarzeń”, „Ekspozaty Mistrzów. Nasz ojciec – Słońce. Ekspozat Jeana-Marca Seydoux (Szwajcaria)”, „Aerogramy (całostki) australijskie”, „Damian Läge nowym sygnatariuszem Roll of Distinguished Philatelists”, „Elementy tematyczne na bookletach Wielkiej Brytanii do 1971 r.” oraz „Ilustrowane całostki belgijskie do 1939 roku”. Kol. Ludwik K. Malendowicz zamieścił następujące artykuły: „Czy znaczki pocztowe Nikaragui z 1900 roku zmieniły lokalizację Kanału Panamskiego?”, „Klasyczne całostki pocztowe dla tematyków, czyli zaawansowana obrazkomania. Argentyna (1). Karty pocztowe” oraz „Interesujące odwrotki znaczków Wysp Cooka”. Kol. Ala Bonio jest autorką artykułu „Karta do ekspozatu, czyli spełniamy marzenia!”, Robert R. Henak opracowania „Karta tytułowa” (tłum. Ryszard Prange) a kol. Jacek Wierzbicki opisał „Duńskie znaczki kolejowe”.

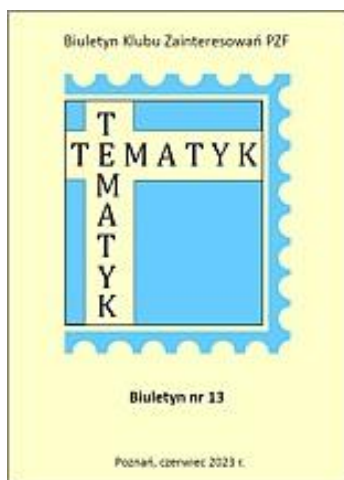
Jak zwykle, w zeszycie znajduje się „Kronika klubowa” (zestawił R. Prange). Bardzo ciekawy zeszyt – gratulacje dla autorów.

Czerwiec 2023

Ukazał się 39. zeszyt *Biuletynu Klubu Zainteresowań PZF Filatelistów Tematyków TEMATICA*. Biuletyn obejmuje 72 strony druku oraz kolorową okładkę. Przypominamy, że kolorową wersję wydawnictwa członkowie Klubu mogą pobierać ze strony www.tematica.pl.

W zeszycie znajduje się szereg opracowań kol. Marka Zbierskiego: „Szeroki wachlarz tematów”, „Kalendarz (dla) tematyka (4)”, „Redakcja o wymianie poglądów”, „Nylon, Pewex...”, „Tematyka w kilku słowach (9). Umarła królowa, niech żyje król”, „Próby autorskie – odpowiedzi część pierwsza”, „Co sądzicie o »Kalendarzu (dla) tematyka«?” oraz „Tematyka w kilku słowach (10). Olimpijski rekord na aukcji w Berlinie”. Kol. Krzysztof Trawiński jest autorem kolejnych opracowań: „Dziecięce projekty”, „Nareszcie polemika, a nie tylko monolog”, „Opakowania, obwoluty, etui” oraz „Indyjskie karty pocztowe Meghdoot”. Kol. Jacek Wierzbicki jest autorem artykułu „Mnie też sędziowie nie zrozumieli? Dlaczego?”. Kol. Ryszard Cieślak opisuje „Próby autorskie – pozytyw i negatyw”, a Stefan Jakucewicz „Bezpośrednie i pośrednie stalorytnicze formy pierwotne (płytki oryginalowe)”. Koledzy Marek Zbierski i Marcin Wysocki kontynuują swój cykl „Włoskie całostki charytatywne z reklamami (2)”, a kol. Walery Andreyuk opisuje „Walory revenue w tematyce. Wykorzystanie znaczków podatkowych Libanu z nadrukami w filatelistyce tematycznej”. W dziale **TEMATICA otwarta...** następujące opracowania zamieścił kol. Witold Mikołajczyk: „Zdjęcia stereoskopowe” oraz „Dwa w jednym – marketing i sztuka (1). Etykiety bagażowe”. Ponadto, jak zwykle, „Kronika towarzyska / Nasza aktywność i sukcesy”. Bardzo ciekawy zeszyt – gratulacje dla autorów.

Ukazał się trzynasty zeszyt działającego przy Okręgu Wielkopolskim PZF Klubu **TEMATYK *Biuletynu Klubu Zainteresowań PZF*** **TEMATYK**. Obejmuje on 56 stron druku plus okładki, cały w kolorze. W zeszycie tym kol. Ryszard Prange zamieścił następujące opracowania/informacje: „Wystawy i biuletyn”, „Skrótowa historia francuskich zeszycików znaczkowych z reklamami”, „Amerykańskie całostki – koperty lotnicze i aerogramy 1929–1999”, „Filatelistyka przyrodnicza”, „Infografika w ekspozycji”, „Zwierzęta w służbie poczty” oraz „Znaczek w bramce”. Kol. Jacek Wierzbicki jest autorem artykułu „IBRA 2023 – subiektywne wrażenia i refleksje po wystawie w Essen”, a Francisco Piniella opisał „Rzadkość – trudne pojęcie” (tłum. Ryszard Prange). Dwa opracowania dotyczą całostek pocztowych – ich autorzy to: Ludwik K. Malendowicz – „Klasyczne całostki

pocztowe dla tematyków, czyli zaawansowana obrazkomania. Argentyna (2). Sekretniki i listowniki” oraz Mieczysław Rożek – „Rumuńskie całostki dla wojska i personelu wojskowego do 1945 roku”.

Jak zwykle, w zeszycie znajduje się „Kronika klubowa” (zestawił R. Prange). Bardzo ciekawy zeszyt – gratulacje dla autorów.

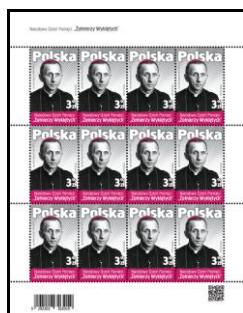

WIELKOPOLANA

ZNACZKI POCZTOWE

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” – abp. Antoni Baraniak (Fi 5292)

Antoni Baraniak
NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI
„ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH”
01.03.2023 WARSZAWA 1

W ramach cyklu wydawniczego „Żołnierze Wyklęci”, 1 marca 2023 roku do obiegu wprowadzono znaczek pocztowy o nominale 3,90 zł, na którym przedstawiono wizerunek abp. A. Baraniaka. Znaczki drukowano rotograwiurą, na papierze fluorescencyjnym, ich rozmiar to 31,25 x 51 mm. Łączny nakład znaczka to 120 tys. sztuk.

Arkusiki sprzedażne obejmują 12 znaczków (4x3). Znaczek projektował Jarosław Ochendzan, który jest także projektantem datownika okolicznościowego stosowanego w UP Warszawa 1 w dniu wprowadzenia znaczka do obiegu.

**30
LAT
MINĘŁO**

„Gwiazdy Polskiej Muzyki” - Anna Jantar* (Fi 5320)

W ramach cyklu wydawniczego „Gwiazdy Polskiej Muzyki”, 10 czerwca 2023 roku do obiegu wprowadzono znaczek pocztowy o nominale 4 zł, na którym przedstawiono fotografię Anny Jantar wraz z faksymilą jej autografu. Znaczki drukowano offsetem (+ farba UV), na

papierze fluoroscencyjnym, ich rozmiar to 31,25 x 43 mm. Łączny nakład znaczka to 144 tys. sztuk. Arkusiki sprzedażne obejmują 12 znaczków (4x3). Znaczek projektowała Agnieszka Sancewicz, która jest także projektantką datownika okolicznościowego stosowanego w UP Warszawa 1 w dniu wprowadzenia znaczka do obiegu.

* Anna Jantar, właśc. Anna Maria Kukulska z domu Szmeterling, ur. 10 czerwca 1950 w Poznaniu, zm. 14 marca 1980 w Warszawie. Bardzo popularna i słynna piosenkarka. W latach 1964–1968 uczęszczała do poznańskiego VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza i Średniej Szkoły Muzycznej, w klasie fortepianu i rytmiki. Egzamin dojrzałości zdała w liceum wieczorowym przy ulicy Strzeleckiej.

Bogumił Ciesielski

DATOWNIKI

Datowniki okolicznościowe jednodniowe – I i II kwartał 2023

2023.01.05. UP 60-700 Poznań 2. Datownik prostokątny w formie znaczka pocztowego z czarnym „ząbkowaniem”, z treścią: **Dzień / Filatelisty / 05.01.2023 / Poznań 2**. Na ilustracji symbol zbieraczy znaków religijnych św. Gabriel oraz lupa. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

2023.02.19. UP 60-700 Poznań 2. Datownik okrągły, zamknięty dwoma obręczkami, między nimi napis: **550. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika (1473 - 1543) 19.02.2023 Poznań 2**. Na ilustracji podobizna Mikołaja Kopernika. Autorem projektu datownika jest Karol Konik.

2023.02.27. UP 62-031 Luboń 1. Datownik okrągły, otwarty z treścią na obwodzie: **ks. Stanisław Streich (1902 Bydgoszcz - 1938 Luboń) Sługa Boży 27.02.2023 Luboń 1**. Na ilustracji wizerunek kapłana. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

2023.03.01. UP 60-700 Poznań 2. Datownik z napisem: **NIEZŁOMNY ŻOŁNIERZ KOŚCIOŁA, abp. ANTONI BARANIAK** otaczającym ilustrację przedstawiającą odcisk pieczęci ks. biskupa z czasu, gdy w latach 1951-1957 był gnieźnieńskim biskupem pomocniczym. Pod ilustracją napis o treści: **(ur. 1 stycznia 1904 w Sebastianowie, / zm. 13 sierpnia 1977 w Poznaniu) / 01.03.2023 POZNAŃ 2.** Jest to datownik pierwszego dnia obiegu znaczka. Autorem projektu datownika jest Jarosław Ochendzan.

2023.03.01. UP 00-001 Warszawa 1. Datownik w prostokacie, otwarty z napisem: **NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI / „ŻOŁNIERZY WYKŁĘTYCH” / 01.03.2023 WARSZAWA 1.** Nad napisem ilustracja przedstawiająca autograf abp. A. Baraniaka. Jest to datownik pierwszego dnia obiegu znaczka. Autorem projektu datownika jest Jarosław Ochendzan.

2023.03.15. UP 63-600 Kępno 1. Datownik w prostokacie, otwarty z napisem zewnętrznym: **100. ROCZNICA ZAKOŃCZENIA PROCESU KSZTAŁTOWANIA GRANIC II RP 15.03.2023 KĘPNO 1.** Napis wewnętrzny: **103 LATA KĘPNA W NIEPODLEGŁEJ POLSCE.** Na ilustracji zarys granic II RP, w środku godło. Autorami projektu datownika są Mirosław i Michał Kozyra.

+ Antoni Baraniak
**NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI
 „ŻOŁNIERZY WYKŁĘTYCH”
 01.03.2023 WARSZAWA 1**

2023.04.27. UP 63-900 Rawicz 1. Datownik okrągły, otwarty z napisem: **340-LECIE TRAKTU POCZTOWEGO WARSZAWA – TORUŃ – POZNAŃ – RAWICZ – WROCŁAW RAWICZ 1 1683-2023 27 kwietnia** Na ilustracji gmach Urzędu Poczтового w Rawiczu, wybudowany po 1840 r. przy ul. Kolejowej, obecnej Piłsudskiego, oraz parowóz z wagonami pasażerskimi. Autorem projektu datownika jest Tadeusz Pawłowski.

2023.04 27. UP 50-000 Wrocław 68. Datownik okrągły, otwarty z napisem na obwodzie: **WROCŁAW - RAWICZ – POZNAŃ – TORUŃ – WARSZAWA 27.04.2023 WROCŁAW 68.** Napis pod ilustracją: **340-LECIE TRAKTU POCZTOWEGO.** Na ilustracji posłaniec pocztowy. Autorem projektu datownika jest Adam Szuler.

2023.04 29. UP 62-300 Września 1. Datownik nieregularny, z napisem pod ilustracją: **160. ROCZNICA ZWYCIĘSKIEJ BITWY / POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH / 29.04.2023 Września 1.** Na ilustracji skrzyżowane szable oraz napis **1863 / PYZDRY.** Autorem projektu datownika jest Robert Czerniak.

**30
 LAT
 MINĘŁO**

2023.05.08. UP 60-700 Poznań 2. Datownik okrągły, otwarty z treścią na obwodzie: **FERDYNAND FOCH. MARSZAŁEK FRANCJI, WIELKIEJ BRYTANII I POLSKI. PRZYJACIEL ODRADZAJĄCEJ SIĘ RZECZYPOSPOLITEJ.** Na ilustracji autograf, pod nim **08.05.2023 / POZNAŃ 2.** Autorem projektu datownika jest Paweł Mysza.

2023.05.21. UP 60-700 Poznań 2. Datownik okrągły, zamknięty dwoma obręczkami, między nimi napis: ★ **Rok Mikołaja Kopernika (1473-1453)** ★ **21.05.2023 Poznań 2.** Na ilustracji podobizna Mikołaja Kopernika. Autorem projektu datownika jest Karol Konik.

2023.06.10 UP 00-001 Warszawa 1. Datownik okrągły, zamknięty, na obwodzie napis: ★ **ANNA JANTAR** ★ **GWIAZDY POLSKIEJ MUZYKI** ★ **10.06.2023 WARSZAWA 1.** Na ilustracji gwiazda z rozchodzącymi się promieniami. Jest to datownik pierwszego dnia obiegu znaczka. Autorką projektu datownika jest Agnieszka Sancewicz.

Nowe datowniki stałe, ozdobne ze zmienną datą – I i II kwartał 2023

od 2023.01.02. do 2023.01.31. UP 61-740 Poznań 9. Datownik kwadratowy, częściowo zamknięty, z treścią: **Dzień Babci i Dziadka / Poznań 9.** Na ilustracji babcia i dziadek z wnukiem przy klaserze. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.01.22. do 2024.01.21. UP 61-700 Poznań 2. Datownik kwadratowy, zamknięty, z treścią: **Rok Królika 兔 / Poznań 2.** Na ilustracji królik. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.01.22. do 2024.01.21. UP 61-740 Poznań 9. Datownik kwadratowy, częściowo zamknięty ząbkowaniem, z treścią: **Rok Królika 兔 / Poznań 9.** Na ilustracji królik. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.03.01. do 2023.12.31. UP 63-900 **Rawicz 1**. Datownik kwadratowy, otwarty, z treścią: **385-LECIE / LOKACJI / RAWICZA / 1638-2023** oraz **270-LECIE / BUDOWY / RATUSZA / 1753-2023**, także **RAWICZ 1**. Na ilustracji budynek ratusza. Autorem projektu datownika jest Tadeusz Pawłowski.

od 2023.03.24. do 2023.04.30. UP 62-803 **Kalisz 4**. Datownik owalny, w kształcie jajka, wewnątrz treść: **Wielkanoc / Kalisz 4**. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.03.24. do 2023.04.30. UP 64-100 **Leszno 1**. Datownik kwadratowy, zamknięty, wewnątrz treść: **Wielkanoc / Leszno 1**. Na ilustracji baranek wielkanocny, gałązki palmy, pisanki. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.03.27. do 2023.12.31. UP 62-031 **Luboń 1**. Datownik kwadratowy, zamknięty, wewnątrz treść: **ks. Stanisław Streich / Sługa Boży / ur. 27.08.1902 r. w Bydgoszczy / zm. 27.02.1938 r. w Luboniu / Luboń 1**. Na ilustracji wizerunek księdza. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.03.24. do 2023.04.30. UP 62-065 **Grodzisk Wlkp.** Datownik owalny, w kształcie jajka, wewnątrz treść: **Wielkanoc / Grodzisk Wlkp.** Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.03.24. do 2023.04.30. UP 63-700 **Krotoszyn 1**. Datownik owalny, w kształcie jajka, wewnątrz treść: **Krotoszyn 1 / Wielkanoc**. Na ilustracji pisklę kurczaka. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.04.03. do 2023.12.31. UP 63-900 Rawicz 1. Datownik okrągły, otwarty, z treścią na obwodzie: ★ 100-LECIE SPORTU ★ 90-LECIE KOSZYKÓWKI W RAWICZU ★ RAWICZ 1. Wewnątrz napisy: 1923-2023, 1932-2023 oraz RAWIA / RAWICZ. Na ilustracji zarys głowy niedźwiedzia – maskotki klubu. Autorem projektu datownika jest Tadeusz Pawłowski.

od 2023.05.15. do 2023.12.31. FUP 61-360 Poznań 41. Datownik kwadratowy, zamknięty, z treścią: Pierwszy Polak, który / okrążył świat / w celach naukowych. Kolejny napis: Rok 2023 Rokiem / Pawła Edmunda Strzeleckiego / Poznań 41. Na ilustracji podobizna podróżnika, zarys Australii oraz granice Polski z zaznaczoną Głuszyną. Autorką projektu datownika jest Anna Plewa-Śróda.

od 2023.05.23. do 2023.12.31. UP 64-100 Leszno 1. Datownik okrągły, zamknięty, z treścią: 420. / ROCZNICA / URODZIN / Jan Jonston / Leszno 1. Autorką projektu datownika jest Alina Samolewska.

od 2023.05.27. do 2024.12.31. UP 89-300 Wyrzysk. Datownik okrągły, zamknięty, z treścią: GMINA WYRZYSK oraz WYRZYSK. Na ilustracji herb miasta. Autorką projektu datownika jest Oliwia Jagodzińska.

Wznowienie stosowania datowników stałych ozdobnych ze zmienną datą - I i II kwartał 2023

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 62-200 Gniezno 1. Jubileusz Urzędu Pocztowego 1890-2020
od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 63-200 Jarocin Poznański 1. 200 lat Poczty w Jarocinie 1816-2016

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 63-600 Kępno 1. 360-lecie nadania praw miejskich 1661-2021

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 63-700 Krotoszyn 1. 600 lat 1415-2015 Krotoszyn Współdziałamy

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 64-100 Leszno 1. 70 lat działalności Koła Polskiego Związku Filatelistów w Lesznie

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 61-890 Poznań 1. Koleje Wielkopolskie Łączą Wielkopolskę od 10 lat

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 60-700 Poznań 2. 165 lat Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 60-700 Poznań 2. Orzeł Krzyż Park Dzieje Murowana Goślina

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 60-700 Poznań 2. Pieczętki - Poligrafia Kubala. Rok założenia 1971 50 lat Uvopex

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 60-700 Poznań 2. Sklep Filatelistyczny

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 61-740 Poznań 9. Józef Rufin Wybicki herbu Rogala

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 61-740 Poznań 9. Stary Rynek

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 61-740 Poznań 9. XX lat Towarzystwa im. H. Cegielskiego w Poznaniu

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 61-740 Poznań 9. Zamek Królewski Przywrócony Poznaniowi

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 62-067 Rakoniewice. Gmina Rakoniewice 770. rocznica powstania Rakoniewic 360-lecie nadania praw miejskich

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 63-630 Rychtal. Gmina Rychtal w Granicach Rzeczypospolitej Polskiej 100 lat

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 63-100 Śrem 1. Jubileusz Urzędu Poczтового 1890-2020

od 2023.01.02. do 2023.12.31. UP 64-980 Trzcianka. 290. rocznica nadania Trzciance praw miejskich

od 2023.03.01. do 2023.12.31. UP 62-650 Kłodawa. Sól Kłodawska. Kopalnia Soli „Kłodawa”

od 2023.04.11. do 2023.12.31. Gostyń Poznański 1. 1392 2022 Borek Wielkopolski

od 2023.04.21. do 2023.12.31. Poznań 2. Polska solidarna z Ukrainą на солідарність з Україною

od 2023.05.20. do 2023.12.31. Poznań 38. 50 lat Zespół Szkół Specjalnych nr 103 im. Marii Grzegorzewskiej

Kazimierz Krawiarz

POCZTY SPECJALNE

Rowerowa Poczta Specjalna z okazji 100. rocznicy zakończenia procesu kształtowania granic II RP (Kępno 2023.03.15). Wyciąg z regulaminu

Regulamin „Rowerowej Poczty Specjalnej” organizowanej 15 marca 2023 r. z okazji 100. rocznicy zakończenia procesu kształtowania granic II RP (wyciąg)

2. Współorganizatorami Poczty Specjalnej pt. „Rowerowa Poczta Specjalna” są:

a. Pan Mirosław Kozyra

b. Poczta Polska S.A.:

Region Sieci w Poznaniu, Regionalny Koordynator ds. filatelistyki w Poznaniu,
Urząd Pocztowy Kępno 1

Region Sieci w Katowicach, Regionalny Koordynator ds. filatelistyki w Katowicach,
Urząd Pocztowy Namysłów

3. „Rowerowa Poczta Specjalna” zostanie zorganizowana dnia 15 marca 2023 r. Przemieszczanie przesyłek nastąpi na trasie Urząd Pocztowy Kępno 1 - Urząd Pocztowy Namysłów.

4. Do przemieszczenia „Rowerową Poczta Specjalną” zostaną dopuszczone listy priorytetowe i ekonomiczne, krajowe i zagraniczne, nierejestrowane i polecane oraz kartki pocztowe

i okolicznościowe, opłacone zgodnie z obowiązującymi cennikami za usługi pocztowe w obrocie krajowym i zagranicznym.

6. Przesyłki dopuszczone do przemieszczenia „Rowerową Poczta Specjalną”, w Urzędzie Kępno 1, zostaną opatrzone **datownikiem okolicznościowym z hasłem: „100. rocznica zakończenia procesu kształtowania granic II RP 103 lata Kępna w Niepodległej Polsce”** i przekazane upoważnionej osobie celem przemieszczenia na wyznaczonej trasie, a następnie przekazane do Urzędu Poczтового Namysłów, który tego dnia ostempluje przesyłki datownikiem okolicznościowym z hasłem: „**100. rocznica zakończenia procesu kształtowania granic II RP**” oraz umieści na nich stempel informacyjny o treści: „**Przemieszczono Poczta Specjalną na trasie UP Kępno 1 - UP Namysłów**”. Następnie przesyłki zostaną przesłane i doręczone adresatom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

11. Niniejszy Regulamin został zatwierdzony przez Biuro Współpracy Międzynarodowej i Filatelistyki w dniu 14 lutego 2023 roku.

Rowerowa Poczta Specjalna z okazji 100. rocznicy zakończenia procesu kształtowania granic II RP (Namysłów - Kępno 2023.03.15). Wyciąg z regulaminu

Regulamin „Rowerowej Poczty Specjalnej”, organizowanej w dniu 15 marca 2023 roku z okazji 100. rocznicy zakończenia procesu kształtowania granic II RP (wyciąg).

2. Współorganizatorami Poczty Specjalnej pt. „Rowerowa Poczta Specjalna” są:

Pan Mirosław Kozyra

Poczta Polska S.A.:

Region Sieci w Katowicach, Regionalny Koordynator ds. filatelistyki w Katowicach

Region Sieci w Katowicach, Urząd Pocztowy Namysłów

Region Sieci w Poznaniu, Regionalny Koordynator ds. filatelistyki w Poznaniu

Region Sieci w Poznaniu, Urząd Pocztowy Kępno 1

3. „Rowerowa Poczta Specjalna” zostanie zorganizowana dnia 15 marca 2023 r. Przemieszczanie przesyłek nastąpi na trasie Urząd Pocztowy Namysłów - Urząd Pocztowy Kępno 1.

4. Do przemieszczenia „Rowerową Poczta Specjalną” zostaną dopuszczone listy priorytetowe i ekonomiczne, krajowe i zagraniczne, nierejestrowane i polecane oraz kartki pocztowe i okolicznościowe, opłacone zgodnie z obowiązującymi cennikami za usługi pocztowe w obrocie krajowym i zagranicznym.

6. Przesyłki dopuszczone do przemieszczenia „Rowerową Poczta Specjalną”, w Urzędzie Namysłów, zostaną opatrzone **datownikiem okolicznościowym z hasłem: 100. rocznica zakończenia procesu kształtowania granic II RP** i przekazane upoważnionej osobie celem przemieszczenia na wyznaczonej trasie a następnie przekazane do Urzędu Poczтового Kępno 1, który tego dnia ostempluje przesyłki datownikiem okolicznościowym z hasłem: 100. rocznica zakończenia procesu kształtowania granic II RP; 103 lata Kępna w niepodległej Polsce oraz umieści na nich stempel informacyjny o treści: „**Przemieszczono Poczta Specjalną na trasie UP Namysłów - UP Kępno 1**”. Następnie przesyłki zostaną przesłane i doręczone adresatom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

11. Niniejszy Regulamin został zatwierdzony przez Biuro Współpracy Międzynarodowej i Filatelistyki w dniu 14 lutego 2023 roku.

Kolejowa Poczta Specjalna z okazji 340-lecia ustanowienia traktu pocztowego z Warszawy (Rawicz-Wrocław 2023.04.27). Wyciąg z regulaminu

Regulamin „Kolejowej Poczty Specjalnej” organizowanej w dniu 27 kwietnia 2023 roku z okazji: 340-lecia ustanowienia traktu pocztowego z Warszawy w kierunku Prus i Wrocławia przez Rawicz (wyciąg).

2. Współorganizatorami Poczty Specjalnej pt. „Kolejowa Poczta Specjalna” są:

a. Towarzystwo Przyjaciół Rawicza

b. Koło Internetowe PZF (KI PZF),

c. Klub Zainteresowań PZF „Olesnicoviana”,

d. Poczta Polska S.A.:

Region Sieci w Poznaniu, Regionalny Koordynator ds. Filatelistyki w Poznaniu,
Urząd Poczty Rawicz 1,

Region Sieci we Wrocławiu, Regionalny Koordynator ds. Filatelistyki we Wrocławiu,
Urząd Poczty Wrocław 68.

3. „Kolejowa Poczta Specjalna” zostanie zorganizowana w dniu 27 kwietnia 2023 r. Przemieszczanie przesyłek nastąpi na obszarze obsługiwanym przez Region Sieci w Poznaniu oraz Region Sieci we Wrocławiu na trasie: Urząd Poczty Rawicz 1 - Dworzec Kolejowy Rawicz - Dworzec Kolejowy Wrocław Główny - Urząd Poczty Wrocław 68.

6. Przesyłki dopuszczone do przemieszczenia „Kolejową Poczta Specjalną” w Urzędzie Pocztowym **Rawicz 1**, zostaną opatrzone **datownikiem okolicznościowym z hasłem: „340-lecie trasy pocztowej Warszawa - Toruń - Poznań - Rawicz - Wrocław 1683 - 2023 27 kwietnia”**, następnie przekazane upoważnionej osobie w celu ich przewiezienia koleją i następnie dostarczenie do Urzędu Poczty Wrocław 68, który umieści na przesyłkach odcisk datownika dziennego oraz **stempel informacyjny** o treści: **„Przewieziono koleją na trasie Rawicz - Wrocław Gł.”**. Następnie przesyłki zostaną przesłane i doręczone adresatom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

10. Niniejszy Regulamin został zatwierdzony przez Biuro Współpracy Międzynarodowej i Filatelistyki w dniu 16 marca 2023 roku.

**Przewieziono koleją na trasie
Rawicz - Wrocław Główny**

**Kolejowa Poczta Specjalna z okazji 340-lecia ustanowienia traktu pocztowego
z Warszawy (Wrocław-Rawicz 2023.04.27). Wyciąg z regulaminu**

Regulamin „Kolejowej Poczty Specjalnej” organizowanej w dniu 27 kwietnia 2023 roku z okazji: 340-lecia ustanowienia traktu pocztowego z Warszawy w kierunku Prus i Wrocławia przez Rawicz (wyciąg).

3. „Kolejowa Poczta Specjalna” zostanie zorganizowana w dniu 27 kwietnia 2023 r. Przemieszczanie przesyłek nastąpi na obszarze obsługiwanym przez Region Sieci we Wrocławiu oraz Region Sieci w Poznaniu na trasie: Urząd Poczty Wrocław 68 - Dworzec Kolejowy Wrocław Główny - Dworzec Kolejowy Rawicz - Urząd Poczty Rawicz 1.

6. Przesyłki dopuszczone do przemieszczenia „Kolejową Poczta Specjalną” w Urzędzie Pocztowym **Wrocław 68**, zostaną opatrzone **datownikiem okolicznościowym z hasłem: „340-lecie traktu pocztowego Wrocław - Rawicz - Poznań - Toruń – Warszawa”**, następnie przekazane upoważnionej osobie w celu ich przewiezienia koleją i następnie dostarczenie do Urzędu Poczty Rawicz 1, który umieści na przesyłkach odcisk datownika dziennego oraz **stempel informacyjny** o treści: **„Przewieziono koleją na trasie Wrocław Główny – Rawicz”**. Następnie przesyłki zostaną przesłane i doręczone adresatom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

10. Niniejszy Regulamin został zatwierdzony przez Biuro Współpracy Międzynarodowej i Filatelistyki w dniu 16 marca 2023 roku.

**Przewieziono koleją na trasie
Wrocław Główny - Rawicz**

Powyżej prezentowane znaki pocztowe opracowano w oparciu o dane Poczty Polskiej SA oraz kzp.pl

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Poczty Rzeszy nr 73, zarządzenie nr 347, Berlin, **5 sierpnia 1919 r.**: *Okupowana część prowincji Posen ma być traktowana jako obszar celny do czasu ostatecznego przekazania Polakom. Przesyłki pocztowe nadawane na okupowanym terytorium do Niemiec nie podlegają więc do odwołania traktowaniu celnemu.*

Istnieje nawet oficjalny dekret strony polskiej stwierdzający, że na tym terenie nadal obowiązują tylko taryfy pocztowe Rzeszy Niemieckiej.

Zarządzenie nr 6 Ministerstwa Poczty i Telegrafów w Warszawie z dnia **31 marca 1919 r.** dekretowało: *Na terenach byłej okupacji pruskiej obowiązują dotychczas przepisy niemieckie i na ich podstawie należy uważać rejon poznański z punktu widzenia pocztowego i telegraficznego za kraj obcy.*

Przesyłki pocztowe i telegramy wysyłane do Polski muszą być zatem opłacane według obowiązujących niemieckich taryf poczty zagranicznej. Natomiast przesyłki pocztowe wysyłane z Polski do rejonu poznańskiego muszą być opłacane według polskich taryf pocztowych krajowych, które są wyższe od (polskich) przedwojennych taryf pocztowych zagranicznych, ale niższe od aktualnych polskich taryf pocztowych zagranicznych.

Pierwsze miesiące funkcjonowania administracji pocztowej w Poznaniu charakteryzowały się dużymi problemami z zaopatrzeniem podległych urzędów pocztowych w odpowiednią liczbę ważnych znaczków pocztowych. Aby wyrównać braki w zaopatrzeniu, Dyrekcja PiT w Poznaniu nadal zezwalała podległym urzędom pocztowym na używanie niemieckich znaczków pocztowych. Były to obiegowe znaczki Rzeszy Niemieckiej, które nie posiadały żadnych nadruków.

W niemieckim miesięczniku „Illustriertes Briefmarken-Journal” wydawanym w Lipsku, nr 23 z **1 grudnia 1919 r.** C. Bohnert pisze „*W Wielkopolsce wszystkie znaczki niemieckie, z nadrukiem lub bez, miały być wycofane z obiegu pocztowego 1 października.*

Okazało się jednak, że jest zupełnie inaczej. Oczywiście nic z tego nie wyszło. Polska administracja nie była w stanie dostarczyć potrzebnej liczby polskich znaczków. I tak przesunięto termin wycofania znaczków „Germania” z nadrukiem Poczta Polska. Znaczki niemieckie były nadal dopuszczone do frankowania do 31 października 1919 roku. Znaczki niemieckie mogły być jednak sprzedawane w okienku tylko tak długo, jak długo nie były dostępne znaczki polskie. Po otrzymaniu znaczków polskich należało natychmiast zaprzestać sprzedaży znaczków niemieckich.

W związku z tym wydano dwa nowe znaczki, wykonane ze znaczków „Germania”, a mianowicie znaczek 2 Pf z nadrukiem dużej (9 mm) czerwono-brązowej 5 oraz znaczek 7½ Pf z dużą (13 mm) zieloną 10”.

Dalej autor ten pisze: ***Te znaczki z nadrukiem przygotowano już na początku 1919 roku. Kiedy ustał ruch z Berlinem, Rzesza Niemiecka nie dostarczała już znaczków, a najczęściej używanych drobnych nominalów 5 i 10 Pf zaczęło brakować, 10.000 sztuk nominalów 2 Pf i 7½ Pf z wydania „Germania” zostało nadrukowanych, pierwszy z brązowo-czerwoną dużą cyfrą 5, drugi również z cyfrą 10 w kolorze zielonym. Znaczki te nie zostały wówczas wydane i miały zostać zniszczone, ale ostatecznie zostały zachowane. W drugiej połowie października wysłano z Poznania 5000 kompletów do 11 różnych urzędów w prowincji z instrukcją, aby nie dawać więcej niż 3 komplety indywidualnemu nabywcy. Był to oczywiście sygnał dla wszystkich obeznanych z biznesem urzędników, aby sprzedać w okienku pocztowym jak najmniej znaczków. Zamiast tego rozpoczął się niezwykle ożywiony interes z handlarzami i kolekcjonerami, tak że znaczki zostały wyprzedane w ciągu kilku dni.***

Pozostałe na poczcie w Poznaniu 5000 kompletów (przyp. Fi 71-72) zostanie być może sprzedane wraz z resztkami znaczków Poczty Polskiej za 5 i 10 Pf (przyp. Fi 66-70), a także 15 za 30 i 80 Pf, które nie zostały wydane....

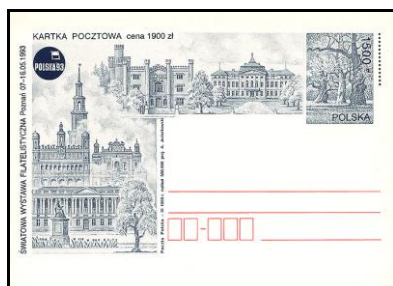
C. Bohnert kontynuuje: *Urzędy pocztowe, które zostały zaopatrzone w te nadruki to w powiecie Bydgoszcz: Gniezno, Trzemeszno i Witkowo; w powiecie Poznań: Odolanów, Opalenica, Ostrów Wielkopolski, Ostrzeszów, Skalmierzyce, Strzałkowo, Września i Wolsztyn. Znaczków tych nie sprzedawano w samym Poznaniu.*

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Poczty Rzeszy nr 78, zarządzenie nr 372 z **22 sierpnia 1919 r.** można znaleźć następujący zapis: *Na terytorium pruskim zajętym przez Polaków polskie znaczki pocztowe o nominalach 5, 10 i 15 Pf będą odtąd używane obok niemieckich znaczków pocztowych do frankowania korespondencji*”.

Jestem zdania, że jest to wyraźna wskazówka, że planowano, a nawet wydano również znaczki „Germania” z nadrukiem na 15 Pf. Dotyczy to dwóch znaczków „Germania” 15 na 30 Pf i 15 na 80 Pf. Tak więc w okresie od sierpnia do października 1919 roku w Wielkopolsce były w obiegu polskie znaczki pocztowe oraz znaczki niemieckie „Germania” z nadrukiem i bez nadruku (il. 2-4).

Il. 2. List z niemieckim kasownikiem WRESCHEN a 2.09.19 (Września), adresowany do Sockelstein (Kolonja Sokolniki). Oplata pocztowa: 15 Pf (list zamiejscowy do 20 g), ofrankowany znaczkiem Fi 87B 10 Pf i znaczkiem „Germania” Fi 66 - 5 Pf na 2 Pf, zgodnie z taryfą pocztową krajową dla Rzeszy Niemieckiej z 9.01.1919 r.

**30
LAT
MINĘŁO**

II. 3. List polecony z niemiecką eR-ką Skalmierzyce i kasownikiem SKALMIERZYCE 1.10.19 do Poznania. Oplata pocztowa: 50 Pf (list zamiejscowy do 20 g 20 Pf + list polecony 30 Pf), według taryfy pocztowej Rzeszy Niemieckiej obowiązującej w Wielkopolsce od 1.10.1919 r. List jest niedopłacony o 5 Pf, ponieważ w tym dniu nastąpiła podwyżka opłat pocztowych, której urzędnik pocztowy jeszcze nie uwzględnił.

II. 4. List polecony z niemiecką eR-ką Wreschen i przerobionym niemieckim kasownikiem WRZEŚNIA ** b z 6.10.19 do Poznania, frankowany I i II wydaniem przedrukowym dla Poznania. Odpowiednia opłata pocztowa 50 Pf (list zamiejscowy do 20 g 20 Pf + list polecony 30 Pf), według taryfy niemieckiej od 1.10.1919).

Być może na początku lipca 1919 roku Dyrekcja PiT w Poznaniu, którą od kilku dni kierował polski dyrektor, prawdopodobnie Dziaboszewski, zdecydowała się na nadruk niektórych istniejących znaczków niemieckich z wizerunkiem „Germanii” o nominalach 2 i 7½ Pf, na które nie było popytu, nową wartością o nominalach 5 i 10 Pf. Ten czas potwierdzać może następujący fakt: 30 czerwca 1919 roku Emil Dressler, do tej pory pełniący obowiązki niemieckiego głównego dyrektora poczty w Poznaniu, zakończył swoje obowiązki wykonawcze i został odwołany do Berlina. W celu szybszego przeprowadzenia tej sprawy postanowiono dodać do nadruków tylko cyfry wartościowe: 5 na znaczkach o nominale 2 Pf i 10 znaczkach o nominale 7½ Pf.

Prof. Julian Auleytner i ja posiadamy pewne informacje sugerujące, że oba znaczki Fi 71-72 zostały zamówione i wydrukowane już wiosną 1919 roku, za kadencji niemieckiego Oberpostdirektora (naczelnego dyrektora poczty) Emila Dresslera.

Z nieznanych do dziś przyczyn znaczki z tym nadrukiem (tj. dwa znaczki Fi 71 i Fi 72 czyli Mi 135 i Mi 136) nie zostały wprowadzone do obiegu pocztowego. Te dwa znaczki wydania „Germania” z nadrukiem były początkowo przechowywane w Dyrekcji Poczty w Poznaniu. Możliwe, że Dyrekcja Poczty w Poznaniu zdecydowała, że znaczki te powinny zostać „znacjonalizowane” dodatkowym nadrukiem POCZTA POLSKA. Natomiast faktem jest, że natychmiast podjęto decyzję o nadruku nowej serii pięciu znaczków z wizerunkiem „Germanii”, nowym nadrukiem wartości i napisem POCZTA POLSKA i wprowadzeniu ich do obiegu.

I wydanie przedrukowe Dyrekcji PiT w Poznaniu (Fi 66-70)

Na początku sierpnia 1919 roku polska Dyrekcja PiT w Poznaniu zdecydowała, że istniejące zapasy znaczków „Germania” powinny zostać nadrukowane tekstem „Poczta Polska”. Aby zaradzić brakowi znaczków o nominałach 5, 10 i 15 Pf dotychczasowe wartości 2, 7½ i 20 Pf miały otrzymać nadruk „5” a wartości 25 i 30 oraz 80 Pf nadruk „15”. Zaczęto od znaczków o nominałach 2 i 7½ Pf, które nie nadawały się do wykorzystania w polskiej taryfie pocztowej, a następnie przeszło się do pozostałych wartości. Zapas znaczków o nominale 5 i 10 Pf był zbyt mały do nadruku. Zostały one już w dużej mierze wykorzystane. Nadruk był już wykonywany, **lecz rząd niemiecki sprzeciwił się temu i spowodował, że polska Dyrekcja PiT w Poznaniu wstrzymała je.** W ten sposób do obiegu weszły tylko wyemitowane już wcześniej wartości 5 Pf na 2, 7½ i 20 Pf oraz 10 Pf na 25 i 40 Pf (il. 5), natomiast 15 na 30 Pf i 15 na 80 Pf zostały przedrukowane, ale nie doszło do ich wydania.

Il. 5. List polecony z niemieckim kasownikiem WOLLSTEIN (BZ. POSEN) z datą 30.08.1919 i niemiecką eR-ką. Opłata pocztowa uiszczona znaczkami „Germania” z nadrukiem „Poczta Polska” Fi 66-70, według niemieckiej taryfy pocztowej z 9.01.1919 roku: list do 20 g 15 Pf, oraz list polecony 20 Pf, do tego lokalny stempel cenzury powstańczej w Wolsztynie.

Sprzeciw rządowi niemieckiemu był uzasadniony, ponieważ Wersalski Traktat Pokojowy nie został jeszcze ratyfikowany przez niemiecki Reichstag, a terytorium Wielkopolski, choć zajęte przez Polskę, nie zostało jeszcze oficjalnie przekazane.

Ta seria znaczków ukazała się w okienkach pocztowych większości placówek na terenie Dyrekcji PiT Poznań na początku sierpnia 1919 r. Dokładna data emisji nie jest znana. Nie ma też żadnego oficjalnego dekretu (najprawdopodobniej nigdy nie było takiego w formie pisemnej), który zlecał lub wprowadzał do obiegu tę emisję znaczków. Posiadam kartę z datą znaną autorowi jako najwcześniejsze użycie tych znaczków – została ona wysłana z Poznania do Berlina 5 sierpnia 1919 r. (kartę przedstawię w kolejnym opracowaniu dla WWF). Ani polski, ani niemiecki katalog znaczków nie podaje dokładnej daty emisji tej serii znaczków. Katalogi te podają jedynie „sierpień 1919” jako pierwsze użycie. Katalog Zumstein wydawany w Zurychu, w Szwajcarii, podaje „5 sierpnia 1919” roku jako datę pierwszego użycia.

Jednak w połowie września 1919 r. większość znaczków tego wydania została już zużyta, dlatego postanowiono „wyjąć” przedrukowane znaczki o nominale 5 i 10 Pf (Fi 71-72), które już wtedy były przechowywane w Dyrekcji PiT w Poznaniu i dostarczyć je do urzędów pocztowych. Z tego też powodu seria pięciu znaczków Fi 66-70 (Mi 130–134), nazywana jest dziś „pierwszym wydaniem poznańskim”, a dwa znaczki z wcześniejszym nadrukiem Fi 71-72 (Mi 135-136) nazywane są „drugim wydaniem poznańskim”.

II wydanie przedrukowe Dyrekcji PiT w Poznaniu (Fi 71-72)

Drugie wydanie przedrukowe nazywane jest również wydaniem gnieźnieńskim, ponieważ duża liczba listów frankowanych tymi dwoma znaczkami została otemplowana kasownikiem GNIEZNO. Nie było oficjalnego komunikatu o wydaniu tych znaczków. Jediną oficjalną dokumentację stanowi **instrukcja Dyrekcji Poczty i Telegrafu w Poznaniu z września 1919 roku o następującej treści** „Załączone znaczki o nominale 5 i 10 fen zostaną wydane po 1000 sztuk na każdy walor, tj. po 2000 sztuk do urzędów pocztowych II klasy: Gniezno, Odolanów, Opalenica, Skalmierzyce, Strzelno, Trzemeszno, Witkowo, Wolsztyn i Września razem 20.000 sztuk z poleceniem użycia ich głównie do listów poleconych”.

Drugie urzędowe pismo skierowane było do polskiego czasopisma „Filatelista Polski” i czytamy w nim: *Poznań, 25 listopada 1919 roku, do redakcji „Filatelisty Polskiego” w Krakowie. W odpowiedzi na Pański list z dnia 3 bieżącego miesiąca informujemy, że znaczki o nominale 2 fen z nadrukiem 5 (nadruk czerwony) oraz znaczki o nominale 7 ½ fen z nadrukiem 10 (nadruk zielony) zostały wydane przez Wydział Pocztowy w Poznaniu w nakładzie 20.000 sztuk jednego rodzaju i 20.000 sztuk drugiego. Nadruki 5 i 10 zostały wyprodukowane przez miejscową administrację pocztową jeszcze przed wydaniem znaczków z nadrukiem „Poczta Polska”. Jednak te 40.000 znaczków nie zostało wprowadzone do obiegu bezpośrednio po wykonaniu nadruku, lecz dopiero później przez miejscową administrację pocztową i dopiero po wydaniu znaczków z nadrukiem „Poczta Polska”.*

podp. Niegorz

Ponadto cytuję tutaj list z lat 30. XX wieku od Włodzimierza von Rachmanowa do Georga Landré, późniejszego członka Niemieckiego Związku Ekspertów (BPP) na znaczki Polski, z którym miałem zaszczyt osobiście na ten temat rozmawiać. List zawiera informacje, o których Włodzimierz von Rachmanow dowiedział się wcześniej od byłego wyższego urzędnika pocztowego Dyrekcji Poczty w Poznaniu: *W sierpniu 1919 roku wyczerpały się już zapasy 1. wydania poznańskich znaczków prowizorycznych z nadrukiem „Poczta Polska” i konieczne stało się uzupełnienie kolejnego niedoboru znaczków o nominale 5 i 10 fen. Poznańska dyrekcja poczty skontaktowała się z Warszawą w sprawie przesłania tych znaczków, ale otrzymała odpowiedź, że powinna z góry zapłacić pełną cenę nominalną za znaczki, po czym znaczki zostaną wysłane.*

Propozycja ta nie mogła być przyjęta i z tego powodu przygotowano 2. wydanie prowizoryczne, a mianowicie 5 na 2 fen i 10 na 7 ½ fen na znaczkach niemieckich, których większe zapasy były jeszcze przechowywane w Głównej Kasie w Poznaniu.

Czasy były jeszcze niespokojne, większe drukarnie nie mogły wykonać nadruku znaczków, ponieważ były zawałone pracą. Dlatego też pracę tę trzeba było powierzyć mniejszym drukarniom, które miały duże trudności z wykonaniem zlecenia, przez co wiele materiału znaczkowego uległo zniszczeniu. Znaczki z nadrukiem sprawiały duże trudności, ponieważ arkusze nie zawsze miały takie same marginesy. W związku z tym nadruki były często przemieszczane, a nawet pojawiały się na wtórnych znaczkach.

Firma drukarska, która realizowała zamówienie już nie istnieje. Drugie wydanie zostało rozprowadzone w urzędach pocztowych Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu zgodnie z zarządzeniem.

Znaczki te były jednak sprzedawane również w samym Poznaniu. W międzyczasie Dyrekcja Poczty w Poznaniu otrzymała znaczki zamówione w Warszawie, a ponieważ nie było już potrzeby dalszej sprzedaży znaczków z nadrukiem, natychmiast wycofano je z obiegu. Z tego powodu okres obiegu tego wydania był tak krótki.

Podane w prasie branżowej dane o nakładzie 20.000 sztuk każdego waloru mogą być prawidłowe, ale rzeczywista liczba wprowadzona do obiegu musiała być mniejsza, gdyż w wyniku nadruku powstało wiele makulatury, które następnie zostały zniszczone.

Nie jestem w stanie wskazać dokładnej daty dekretu skierowanego do urzędów pocztowych, ponieważ nie jestem w posiadaniu kopii tego dokumentu.

Badania przeprowadzone przez wybitnego polskiego kolekcjonera Włodzimierza von Rachmanowa w 1938 roku wykazały, że nadruki na znaczkach (Fi 71-72) wykonano na polecenie ówczesnego poznańskiego dyrektora pocztowego Konarskiego i za namową urzędnika pocztowego o nazwisku Budziarski, w drukarni L. Kapeli, małej drukarni drugiej klasy w Poznaniu. Fakt ten został w pełni potwierdzony w 1938 r. przez drukarza Korłowskiego z Poznania i właściciela drukarni J. Hofmanna z Grudziądza, którzy we wspomnianym czasie jako czeladnicy byli zatrudnieni przy drukowaniu tych znaczków. Obaj czeladnicy potwierdzili przy tym również skomplikowany proces nadruku wartości 10 Pf, a także poświadczili, że wyprodukowano tylko jedyny nakład w arkuszach po 100 sztuk.

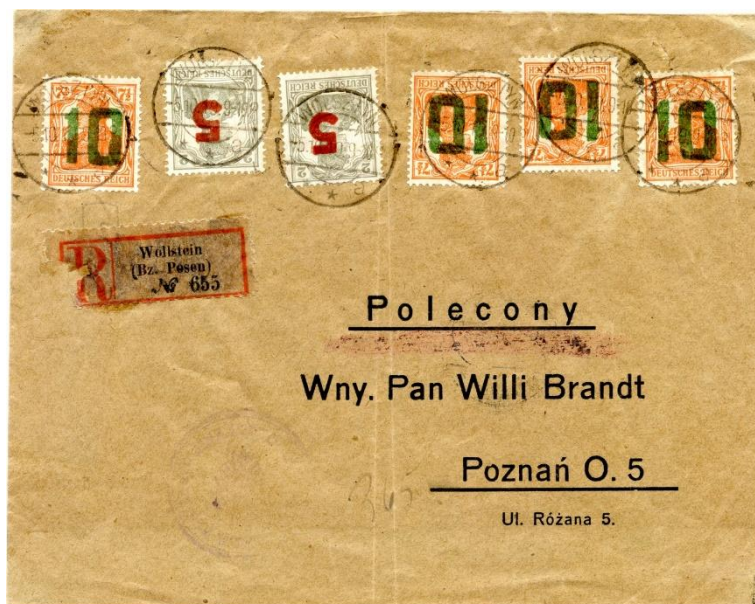
Na podstawie mojej wieloletniej praktyki filatelistycznej jestem zdania, że nakłady znaczków wykazywane w katalogu MICHEL są zbyt wysokie. Należy bowiem brać pod uwagę fakt, że dużą część obu znaczków z nadrukiem, zwłaszcza 5 na 2 Pf (Mi 135) należy uznać za zniszczone z powodu przechowywania ich w piwnicy Głównej Poczty w Poznaniu („Posener-Kellerfund”). Po zajęciu Poznania przez niemieckie wojsko, w styczniu 1940 r. odnaleziono większą liczbę obu znaczków w piwnicy Głównego Urzędu Pocztowego w Poznaniu. Niestety, były one już bardzo zniszczone i prawie zupełnie pozbawione wartości kolekcjonerskich. To odkrycie zaprzecza teorii, iż było to wydanie spekulacyjne. Gdyby wydanie to było spekulacyjne, to z pewnością w całości znalazłoby się ono w rękach filatelistów. Znalezione w piwnicy w Poznaniu arkusze obejmowały również „nadruki odwrócone” na polu 21. Właśnie te „nadruki odwrócone” podkreślają niefilatelistyczny aspekt tego wydania. Jaki spekulant zostawiłby taką pomyłkę w rękach poczty?

Zakres stosowania drugiego wydania dla Poznania (Fi 71-72)

Stemplowanie znaczków drugiego wydania dla Poznania odbywało się przeważnie za pomocą nowych polskich dwuobrózkowych kasowników z mostkiem, w kolorze czarnym. Oznaczenia godzin dokonano nieco wyższym „o” z lub bez poziomej linii pod nim. Sporadycznie spotyka się również stare niemieckie stemple pocztowe jednoobrózkowe, ale tylko z miejscowości, w których znaczki te nie były sprzedawane w okienku pocztowym. Znaczki były ważne na całym terenie Wielkopolski (byłej Prowincji Poznań). Nawet w większych miejscowościach jako eR-ki stosowano najczęściej dawne niemieckie nalepki polecenia z czerwonym nadrukiem.

Najwcześniejsza ustalona dotychczas data użycia tego wydania to 15 września 1919 roku na liście poleconym z Wrześni (Wreschen) do Poznania. Znaczki drugiego wydania dla Poznania zostały całkowicie wykupione do końca października. Późniejsze użycia, zwłaszcza te z listopada 1919 roku, pochodziły z prywatnych zapasów.

Znaczki dostarczano najczęściej do urzędów pocztowych II klasy, po 1000 sztuk każdego rodzaju. Pod uwagę brane są następujące miejscowości (w nawiasach dawne nazwy niemieckie): Gniezno (Gnesen), Odolanów (Adelnau), Opalenica (Opalenitz), Ostrzeszów (Schildberg), Skalmierzyce (Skalmierschütz), Strzelno (Strelno), Trzemeszno (Tremessen), Witkowo, Wolsztyn (Wollstein) i Września (Wreschen) (il. 6-9).

II. 6. List polecony z niemiecką eR-ką Wollstein (Bz. Posen) ze znaczkami drugiego wydania dla Poznania (od lewej strony) Fi 71 5 Pf na 2 Pf z nadrukiem typu 7 i typu 5 oraz Fi 72 10 Pf na 7½ Pf z nadrukiem pola 65, 87, 97 i 77. Wszystkie znaczki kasowane z przerobionym niemieckim kasownikiem WOLSZTYN (wcześniej WOLLSTEIN) z dnia 5.10.1919. Opłata: 50 Pf (list do 20 g 20 Pf i list polecony 30 Pf) według niemieckiej taryfy pocztowej z 1.10.1919 r. Na rewersie przerobiony niemiecki kasownik tranzytowy POSEN.O.1 -5.10.19.7-8-V oraz nadejścia POZNAŃ 5a z -6.10.1919. U dołu po lewej stronie nieco słaby, a na odwrocie wyraźniejszy okrągły (ø 33 mm) stempel polskiej cenzury „KONTROLA POCZTY W WOLSZTYNIE / orzeł Polski” w kolorze fioletowym.

II. 7. List polecony z polskim kasownikiem WRZEŚNIA **a z 11.10.1919 roku i niemiecką eR-ką Wreschen, frankowany zgodnie z niemiecką taryfą pocztową z 1 października 1919 roku - list do 20 g 20 Pf oraz list polecony 30 Pf. Znaczki „Germania” Fi 71-72 wydania drugiego dla Poznania. Na rewersie dwa różne stemple nadejścia - Poznań 1 b i Poznań 5 a.

II. 8. Przesyłka polecona z niemiecką eR-ką Opalenitza (Bz. Posen) i polskim kasownikiem OPALENICA*** z 8 października 1919 roku oraz polskim stemplem nadejścia POZNAŃ * 3 g. Oplata zgodna z taryfą krajową dla Rzeszy Niemieckiej: list do 20 g 20 Pf, polecenie 30 Pf. Znaczki o nominale 10 Pf są (od lewej do prawej odpowiednio) z pola 83, 23 i 36, a 5 Pf to typy 2, 5, 2 i 3.

II. 9. List z poniemieckim stemplem OSTRZESZÓW (Schildberg) do Poznania z 5.10.1919 i niemiecką eR-ką Schildberg (Bz. Posen). Porto: 50 Pf (list krajowy do 20 g 20 Pf + polecenie 30 Pf).

Prawdopodobnie Gniezno otrzymało kolejną ich dostawę, gdyż w tym mieście zużyto ich najwięcej. Ponadto znaczki sprzedawano także w Poznaniu na pocztach nr 1 i 3 (ok. 1000-2000 sztuk), ale były one w większości wykupione przez pocztowców jako lokata kapitału. Inne kasowania miejscowe, jak Jarocin (Jarotschin) czy Inowrocław (Hohensalza), wykonali kolekcjonerzy, nadając już wcześniej ofrankowane przesyłki w tych i kilku innych placówkach pocztowych.

Reszta wydania została później zapakowana do skrzyni i była przechowywana w piwnicy na Główniej Poczcie w Poznaniu. Znaleziona tam w styczniu 1940 r. żelazna skrzynia, oprócz różnych przedmiotów zawierała kilka arkuszy pierwszego wydania dla Poznania, znaczki Wystawy Warszawskiej z 1919 r. (Fi 102-105, Mi 118-122), a także arkusze drugiego wydania dla Poznania. W sumie było to około 30-40 arkuszy każdego waloru. O ile większość znaczków 5 na 2 Pf, które znajdowały się na dnie skrzyni, a więc były bardzo narażone na wilgoć, rozpadła się natychmiast, o tyle znaczną część arkuszy 10 na 7½ Pf udało się uratować. Znaczki te są naturalnie pozbawione gumy, papier jest gąbczasty i pożółkły, dlatego stał się bardzo wrażliwy, a ząbki tych znaczków są przez to najczęściej uszkodzone przy ich rozdzielaniu.

Drugie wydanie dla Poznania było bardzo popularne w Niemczech przez wiele dziesięcioleci. We wszystkich niemieckich firmowych kartach do wkładania niemieckich znaczków w hawidy, znajdują się wydrukowane pola dla tych dwóch znaczków. Zdecydowana większość tych znaczków trafiła również do Niemiec. W samej Polsce znaczki drugiego wydania dla Poznania są jeszcze stosunkowo rzadkie. Poza Polską zainteresowanie tymi znaczkami w międzyczasie osłabło. Obecnie są one tym bardziej intensywnie poszukiwane w Polsce i to po bardzo wysokich cenach.

Oba wydania, pierwsze i drugie dla Poznania, są idealnym tematem do badań i specjalizacji. Można na przykład zrekonstruować arkusz sprzedażny. Wciąż można znaleźć interesujące przesyłki z różnymi wspomnianymi frankaturami, jak również polskie i niemieckie kasowniki i wiele innych elementów, które dziś dają możliwość zbudowania ładnej kolekcji specjalizowanej.

W historii drugiego wydania dla Poznania niektóre pytania do dziś pozostają bez odpowiedzi. Jeśli jednak przyjrzymy się improwizacjom poszczególnych dyrekcji pocztowych w Polsce po I wojnie światowej, to to, co wówczas uznawano za poprawne, nie może być mierzone dzisiejszymi standardami.

Stefan Petriuk FRPSL

Ważne źródła literaturowe

- Auleytner, J, Petriuk, S.: Polskie pocztowe wydania lokalne 1918–1919 na znaczkach „Germania“, Austro-Węgier i Ukrainy, Warszawa-Langballigholz (2023).
- Auleytner, J.: Komunikacja pocztowa w Błękitnej Armii Hallera w latach 1917-1920. Warszawa (2017).
- Auleytner, J.: Początki Poczty Polskiej na Pomorzu 1920. Warszawa (2013).
- Auleytner, J.: Poczta w Wielkopolsce 1918–1919. Warszawa (2016).
- Becker, G.: Briefmarken-Rundschau 7–11, 1926, Oettingen (Bayern) (1926).
- Bohnert, C.: Polen, III. Die überdruckten Marken des Deutschen Reiches. Illustriertes Briefmarken-Journal 21, 1 listopad (1919).
- Illustriertes Briefmarken-Journal 23: 343-344, Leipzig, 01.12.(1919).
- Landré, G. (George): Berner Briefmarken- Zeitung, 11 listopada (1948), „Die Briefmarken der II. Posner Ausgabe von 1919” (odręcznie napisany artykuł do w/w czasopisma).
- Mikstein, S.: Die Briefmarken der zweiten Posener Aushilfsausgabe 1919. Berner Briefmarken-Zeitung 2, 3, 4 (1948).
- Mikulski, Z.: I i II wydanie poznańskie z 1919 roku. Katalog wystawy POLSKA'93 w Poznaniu (1993).
- Petriuk, S.: Die Briefmarken der ersten und zweiten Ausgabe für Posen von 1919. Bundesarbeitsgemeinschaft Polen e.V. im BDPH e.V., MB 61 (2006).
- Różne dzienniki urzędowe niemieckiego Ministerstwa Poczty z lat 1919/1920.
- Rychlik, M.: Ilustrowane Wiadomości Filatelistyczne (Poznań) 19–29 (1934).

Interesujący perfin z Poznania z lat 1908–1913 – „KI”

W okresie pandemii COVID-19, na „zdalnej” konferencji Polskiej Akademii Filatelistyki przedstawiłem swoje nowatorskie podejście do zbierania perfinów w aspekcie filatelistyki społecznej [1]. W tym ujęciu staram się przedstawiać konkretne perfiny, podając różnorodne aspekty społeczno-historyczne dotyczące właściciela perfinu. Drugim elementem, na który kładę nacisk, jest aspekt filatelistyczny, w którym podaję czas jego stosowania, aktualne taryfy itp.

W 2020 r. na łamach Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych opisałem znane mi perfiny na dawnych niemieckich terytoriach obecnej Wielkopolski [2]. W niniejszej informacji przedstawiam kolejny rzadki perfin, tym razem z Poznania.

Poniżej przedstawiam kartę z mojego albumu związana z perfinem KI – Kajetan Ignatowicz z Poznania. Jest to kartka pocztowa z datownikiem POSEN 1, 28.03.08 do Solingen, taryfa (1.07.06) 5 Pf. Perfin w użyciu w latach 1908-1913. W opisie (dół karty) przedstawiam krótką historię firmy: 1892 Kajetan Ignatowicz, pasmanteria i len, Stary Rynek 62, 1893 Pasmantaria i len, również sklep na ul. Wrocławskiej 40.

1907-14 nowoczesne domy towarowe Stary Rynek 67/69. W obu budynkach studio fotograficzne, fotograf: K. Szymkowiak. Wiele fotografii przedstawia dzieci w strojach komunijnych. Zdjęcia były darmowe przy zakupach powyżej określonej kwoty.

1915 Woolworth wprowadza się do domów towarowych „Stary Rynek”.

Na ilustracjach przedstawiam reklamy z ówczesnej prasy oraz zdjęcie komunijne.

Reiner von Scharpen

- [1]. von Scharpen, R.: Perfin Collecting and Social Philately. A New Approach to Exhibiting. *Historyczno-Badawczy Biuletyn Filatelistyczny* 60 (z. 2/223): 66-73 (2020).
- [2]. von Scharpen, R.: Perfiny na dawnych niemieckich terytoriach – przykłady z obecnej Wielkopolski. *Wielkopolskie Wiadomości Filatelistyczne* 57 (1-2): 19-24 (2020).

Wielkopolana na marcowej aukcji firmy Cherrystone (2023 r.)

Czytelnikom Wielkopolskich Wiadomości Filatelistycznych przedstawiam dwie bardzo ciekawe całości z Wielkopolski oferowane w domu aukcyjnym CHERRYSTONE w Nowym Jorku, USA w dniach 14-15 marca 2023 roku.

Pierwsza całość to list ze stemplem nadawczym WARSZAWA 24 OCTOBR (czerwony stempel, 24 październik według tekstu w liście z 1822 r.) do Beaune w Bourgogne/Francja. Graniczny stempel wymiany pocztowej (czarny) STRZALKOWO / 26. OCT. (Królestwo Polskie) oraz czarny pruski stempel tranzytowy PRUSSE / PAR / FRANCE. Opłata „20” (decymów). Cherrystone Auctions, Inc. March 14-15, 2023 Rare Stamps & Postal History of the World, Lot 874, cena wywoławcza 140 \$ (dzięki uprzejmości firmy Cherrystone).

Kolejna pozycja to adres przesyłkowy, według katalogu Fischera tom II z roku 2023 Fi nr Fa3 =15 h = na 10 h, nf (n=niemiecki, f=francuski), w tym przypadku jako formularz pomocniczy dla paczki z USA, przesłanej przez Gdańsk i Poznań do adresata w Brodnicy (niem. Strassburg) na Pomorzu. Rok 1920. Podobny adres przesyłkowy, ale bez rzadkiej nalepki opisałem w WWF już wcześniej [1].

30

LAT

MINĘŁO

807* *Z Ameryki przez U.E.P. Gdańsk, Nowy Port.*
Bulletin d'exportation

5 h 14

Hier (Ci-join) *14* Zahl der Zolldeklarationen (Nombre des déclarations en douane)

Wertangabe (Valeur assurée) *1000*

Fin A *B. Lipiński*

Bestimmungsort (Lieu de destination) *Importation*
Straße und Hausnummer (Rue et numéro) *Stroymy*
Bestimmungsland (Pays de destination)

Gewicht — Poids *4* kg *900* g
Zollgebühren (Droits de douane) *900*
Beförderungsweg (Acheminement)

Vom Eintrittsausschleissamt oder vom Zollamt des Bestimmungslandes auszufüllen.
Cadre à remplir par le bureau d'échange d'entrée ou par le service de la douane du pays de destination.

Postmarken oder Angabe der eingehobenen Taxe
Application des timbres-poste ou indication de la taxe perçue

POCZTA POLSKA 10 h

POZNAN 1.12.20.1-20

Porto — Port dû

Bestellgebühr (Droit de factage)

Total

Jest to jeszcze ciągle stosowany austriacki adres przesyłkowy z krakowskim nadrukiem POCZTA / POLSKA na odcinku dla odbiorcy z grudnia 1920 r., według katalogu Fischer tom II Fi nr Fa3 = 15h. = na 10 hal, nf, użyty na paczce z USA o masie 4,9 kg, która przeszła przez polski urząd celny w Gdańsku. W Gdańsku adres przesyłkowy wydano jako formularz pomocniczy i ostemplowano fioletowym stemplem o treści *Z Ameryki / przez Gdańsk Nr... / Odbiorca zapłaci / tytułem porta...M fen / clo....* / nowe opakowanie.... / pośrednictwo przy... / oczeniu przesyłki.... / razem...m...fen.... Dodatkowo naklejono bardzo rzadką nalepkę *Z Ameryki przez / U.E.P. Gdańsk, / Nowy Port.*

Na opisywanym adresie nie ma żadnych opłat lub śladów po odklejonych znaczkach, znajduje się na nim tylko ręczny niebieski dopisek „900”. Następnie paczkę z dokumentem przesłano tranzytem do Poznania, gdzie przystawiono datownik **POZNAŃ*3* 1.12.20**. Na rewersie prawdopodobnie stempel odbiorczy z **BRODNICY** na Pomorzu (dawniej Prusy Zachodnie). Cherrystone Auctions, Inc. March 14-15, 2023 Rare Stamps & Postal History of the World, Lot 932, cena wywoławcza 450 \$ (dzięki uprzejmości firmy Cherrystone).

Stefan Petriuk, FRPSL, Wiceprezes PAF

[1]. Petriuk S.: Adres pomocniczy paczki z USA, przesłanej przez Gdańsk i Poznań do adresata na Pomorzu. Rok 1920. Wielkopolskie Wiadomości Filatelistyczne 55 (2): 54-55 (2018).

..... młódzież

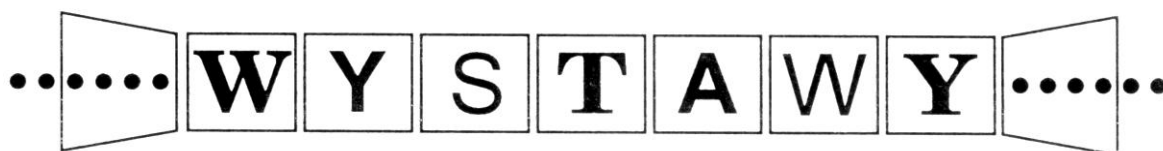
Leszno. Rozstrzygnięcie konkursu młodzieżowego w Szkole Podstawowej nr 13 związanego z pokazem filatelistycznym „Fryderyk Chopin rodem – warszawianin, sercem – Polak, a talentem – świata obywatel” (2023.01.15)

17 października 2022 roku, w 173. rocznicę śmierci Fryderyka Chopina, w holu Szkoły Podstawowej nr 13 w Lesznie zorganizowany został pokaz filatelistyczny. Z uwagi na dużą oglądalność i zainteresowanie ogłoszonym konkursem „Fryderyk Chopin rodem – warszawianin, sercem – Polak, a talentem – świata obywatel” przedłużono go do 15 stycznia 2023 r. Po podsumowaniu wyników konkursu wręczono trzy główne nagrody (na 29 prawidłowych rozwiązań).

Na zdjęciu (od prawej): dyrektor Szkoły Tomasz Kaźmierczak, nagrodzone uczennice, prezes Koła PZF Spinko Zdzisław Glapiak, wicedyrektor Szkoły Katarzyna Tycner oraz zespół konkursowy z przewodniczącym Grzegorzem Antoniakiem — sekretarzem Koła PZF Spinko.

Zdzisław Glapiak

WYSTAWY I POKAZY

POKAZY W OKRĘGU

Pokaz znaków pocztowych poświęconych św. papieżowi Janowi Pawłowi II z kolekcji państwa Danielewiczów (UP Poznań 9, od 2023.02.09)

Nie ustaje długo trwający cykl pokazów filatelistycznych poświęconych św. papieżowi Janowi Pawłowi II. Kolejny pokaz zorganizowano w UP Poznań 9 (ul. 23 Lutego 26). Jego otwarcie nastąpiło 9 lutego br. W UP Poznań 9, w pobliżu okienek pocztowych, w czterech ekranach prezentowano bardzo interesujące znaki pocztowe związane z Janem Pawłem II. Pokaz trwał trzy miesiące.

*Dionizy Danielewicz
Fot. Karol Danielewicz*

Pokaz „Znaczki poczty podziemnej z lat 1981–1989 z kolekcji Edwina Klessy” (2023.02.22)

22 lutego 2023 roku w poznańskim oddziale Instytutu Pamięci Narodowej „Przystanek historia” (Poznań ul. Dąbrowskiego 29) odbyło się otwarcie pokazu „Znaczki poczty podziemnej z lat 1981–1989 z kolekcji Edwina Klessy”. Wernisażowi towarzyszył panel dyskusyjny oraz prelekcje poświęcone problematyce tzw. znaczków pocztowych wydawanych w podziemiu w latach 1981–1989. Z uwagi na specyfikę działania „Przystanku historia”, pokaz udostępniony był dla zwiedzających również 11 i 12 marca. Na wystawie zaprezentowanych zostało ok. 2700 znaczków na 350 kartach wystawowych.

Edwin Klessa, prezes koła PZF w Trzciance, był w latach 1980–1981 przewodniczącym Komisji Koordynacyjnej „Solidarność” w Trzciance. Był też delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność w 1981 roku w Gdańsku. 13 grudnia 1981 roku został internowany i przebywał w ośrodkach odosobnienia we Wronkach i Gębarzewie.

Na otwarciu wystawy nie zabrakło przedstawicieli Zarządu Okręgu Wielkopolskiego PZF.

Ryszard Prange, Mieczysław Rożek

WYSTAWA ŚWIATOWA

Światowa Wystawa Filatelistyczna IBRA 2023, Essen (2023.05.25-28)

IBRA to skrót od **I**nternationale **B**riefmarken **A**usstellung (Międzynarodowa Wystawa Znaczków). Wystawy tego typu cieszą się zainteresowaniem wielu filatelistów. Cztery z nich odbywały się pod patronatem FIP, czyli były wystawami światowymi. Były to następujące wystawy:

- ❖ IBRA München '73 - Monachium (1973.05.11-20),
- ❖ IBRA 99 Norymberga (1999.04.27-05.04),
- ❖ IBRA 2009, Essen (2009.05.08-10),
- ❖ IBRA 2023, Essen (2023.05.25-28).

Logo tych wystaw obejmuje wspólny sygnety (IB/RA jako element graficzny) oraz zmienny logotyp (zazwyczaj w języku niemieckim, ale również angielskim, z datą wystawy, bądź też bez niej).

W roku 1973 wydawnictwa związane z wystawą zawierały tylko napis informujący o wystawie, chyba dopiero pod koniec XX w. zaczęto stosować logo, jakie aktualnie obserwujemy (il. 1).

Wystawy te są przedmiotem zainteresowania licznych polskich filatelistów. W momencie przygotowywania mojej informacji do druku, w kraju pojawiły się dwa artykuły o wystawie IBRA 2023. Jeden z nich to szerokie ogólne opucowanie o wystawie [1], kolejne to mistrzowski opis eksponatów tematycznych prezentowanych na wystawie, ze szczególnym uwzględnieniem obserwowanych w nich usterek [2].

Il. 1. Okolicznościowy blok wydany z okazji wystawy IBRA München '73 oraz nalepki reklamowe wystaw IBRA w Norymberdze oraz najnowszej wystawie w Essen

IBRA 2023 była wielką wystawą, której towarzyszyły 33. Międzynarodowe Targi Znaczków. Początkowo IBRA 2023 miała liczyć 2800 ekranów, natomiast liczba zgłoszeń na wystawę wymagałaby 4300 ekranów. Ostateczna liczba akceptowanych ekranów wyniosła 3350 (jest to informacja od Komisarza Generalnego IBRA 2023 Waltera Bernatka, którą przekazał komisarzom narodowym z 61 krajów). Poza tym organizatorzy przygotowali cały szereg wystaw/imprez towarzyszących, do których m.in. należały: wystawa eksponatów członków Klubu Grand Prix, skarbiec IBRY 2023, mity o Germanii, skarby filatelistyki niemieckiej, 100-lecie inflacji, Salon Niemiecko-Amerykański, różnorodne spotkania klubów i stowarzyszeń filatelistycznych, forum filatelistyczne, czytelnia literatury, czy też centrum dla młodzieży. Ponadto wystawie towarzyszyły stoiska licznych poczt, agencji pocztowych oraz kupców.

II. 2. Ogólny widok wystawy IBRA 2023 (zaczepnięto z: <https://djursfilатели.dk/postkort-fra-den-25-28-maj-var-essen-tyskland-vaert-for-ibra>)

Wystawa IBRA 2023 odbywała się pod patronatem Międzynarodowej Federacji Filatelistyki (Fédération Internationale de Philatélie – FIP), wystawa posiadała również uznanie Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Filatelistycznych (European Federation of Philatelic Associations – FEPA).

Prezydium jury wystawy IBRA 2023 pracowało w następującym składzie: Eliahu Weber (Izrael) – prezydent, Prakob Chirakiti (FIP/Tajlandia) – honorowy prezydent, Tay Peng Hian (Singapur) konsultant senior, Reinaldo Macedo (FIP/Brazylia) – konsultant, Joachim Maas (RFN) – wiceprezydent (Europa), Aldo Samame (FIP/Peru) wiceprezydent (Ameryka), Andrew Cheung (Hong-Kong) – wiceprezydent (Azja), Lars Engelbrecht (FIP/Dania) – sekretarz. Łącznie w jury pracowało 49 sędziów, 5 aspirantów oraz 3 ekspertów. Jak wiadomo, prezydenta jury wystaw FIP desygnuje organizator, stąd zaskakującą jest nominacja kolegi z Izraela na tę pozycję. Pragnę przypomnieć, iż również na wystawie HUNFILEX 2022 kol. Weber piastował taką funkcję.

W Klasie Mistrzowskiej FIP wystawy prezentowano 13 bardzo znanych eksponatów. **Wielką Nagrodę Honorową FIP** tej klasy uzyskał Britz, Walter (Urugwaj) za eksponat **Urugwaj: Wczesne wydania XIX wieku (1856-1862)**. Do nagrody tej kandydowali również: Komnaes, Tom (Norwegia) z eksponatem **Norweskie koperty w walucie skilingowej – przesyłki krajowe i zagraniczne** oraz Läge, Damian (RFN) z eksponatem **Zafascynowani piórami – jak ptaki inspirują ludzi**. W klasie tej znajdowało się szereg opracowań z zakresu historii poczty, ale także eksponaty całostek pocztowych i fiskalnych. Polskich filatelistów musi cieszyć fakt, iż w klasie tej prezentowano również eksponat kol. prof. J. Kupca-Węglińskiego (USA) **Pocztą lotniczą na ziemiach polskich (1914-1939)**. W tej klasie konkursowej przez wiele, wiele lat, nie prezentowano polskich znaków pocztowych.

Zdobywcą **Grand Prix International** został Ponce Lozada, Julio Cesar (Peru) za eksponat **System pocztowy Wicekrólestwa Peru**, natomiast **Grand Prix National** uzyskał Schmidt, Alfred (RFN) za eksponat **Prusy – trzy pierwsze wydania 1850-1859**.

Oficjalny raport jury wystawy IBRA 2023 podaje, iż łącznie oceniono 809 eksponatów, przyznając 64 medale DZ i 196 medali Z. Jednakże łączna liczba eksponatów, wynikająca ze szczegółowej analizy palmaresu wskazuje, iż rzeczywista liczba ocenionych eksponatów jest niższa i wynosi 789. Składają się na nią 727 eksponaty oceniane w systemie medalowym, 49 eksponatów JE oraz 13 eksponatów Klasy Mistrzowskiej FIP. Część z tych danych (wyróżnienia medalowe) przedstawia poniższa tabela:

Część I

M	TR	HP	CP	AE	AS	TEM	CM
DZ	14	28	3	3	1	4	
Z	41	57	6	8	2	20	
DPZ	34	47	12	11	4	19	2
PZ	19	24	3	3	1	9	3
DS	4	4		1		3	1
S		2				2	
SB							
B							
ZU		5					
Suma	112	167	24	26	8	57	6

Część II

M	FIS	FW	OP	WID	MŁ	LIT	SUMA
DZ	3		1			7	64
Z	13	1	3	2	2	43	198
DPZ	4	1	2	3	13	67	219
PZ	4	2	7	7	11	44	137
DS	1	4	3	2	2	29	54
S		2	1		2	29	38
SB			1			5	6
B						4	4
ZU						2	7
Suma	25	10	18	14	30	230	727

Objaśnienia: M – medal, DZ – duży złoty, Z – złoty, DPZ – duży pozłacany, PZ – pozłacany, DS – duży srebrny, S – srebrny, SB – posrebrzany, B – brązowy, ZU – zaświadczenie uczestnictwa; klasy wystawiennicze: TR – tradycyjna, HP – historia poczty, CP – całostki pocztowe, AE – aerofilatelistyka, AS – astrofilatelistyka, TEM – tematyka, CM – maksimafilia, FIS – znaki fiskalne, FW – filatelistyka współczesna, OP – otwarta, WID – widokówki, MŁ – młodzież, LIT – literatura

Eksponaty jednoekranowe obejmowały 49 opracowań. Jak wiadomo na wystawach światowych eksponaty te otrzymują wyłącznie ocenę punktową. Oto wyniki tych ocen (liczba eksponatów, w nawiasach zakres ocen): TR – 17 (70-93), HP – 17 (73-93), CP – 3 (75-84), TEM – 7 (73-88), CM – 1 (83), FIS – 1 (76), OP – 1 (74) i WID – 2 (84 i 88).

Z powyższej tabeli wynika, iż najwyższe wyróżnienia medalowe uzyskały eksponaty klas TR, HP, CP i AE, co zresztą obserwuje się praktycznie na wszystkich wystawach pod patronatem FIP. Na uwagę zasługuje natomiast spora liczba eksponatów klasy otwartej i widokówek. Natomiast ujęte w tabeli ZU dotyczyły głównie wystawców z Ukrainy, którzy nadesłali skany swoich opracowań. Skany te oceniono – kilku wystawców uzyskało punktację 90 i powyżej, lecz formalnie uzyskali oni ZU.

Na wystawie IBRA 2023 nasi wystawcy uzyskali następujące wyniki:

Stanisław Walish: **Pocztą obozową Oflagu II C – Woldenberg** (TR, 75 pkt., medal DS),
Andrzej Klamut: **Austriackie poczty etapowe na ziemiach polskich 1914-1918** (HP, 85 pkt., medal DPZ),
Ryszard Zienkiewicz: **Znaki pocztowe Starogardu do 1920 roku** (HP, 83 pkt., medal PZ),
Ryszard Prange: **Winorośl i wino – dary bogów, słońca i ziemi** (TEM, 92 pkt., medal Z),
Witold Mikołajczyk: **Gmina Bojanowo – moja mała Ojczyzna** (OP, 82 pkt., medal PZ),
Marek Zbierski: **Przesyłki gazetowe w Polsce 1918–1924** (JE, 83 pkt.),
Jacek Kubczyk: **W kajdankach traktami pocztowymi Królestwa Polskiego** (JE, 73 pkt.),
Zdzisław Wiatrowski: **Lokalne urzędy pocztowe na terenach okupowanych przez 10. armię niemiecką w roku 1918** (JE, 76 pkt.),
Ryszard Cieslak: **Informacja wyzwaniem dla służb specjalnych** (JE, 82 pkt.),
Stefan Jakucewicz: **Drukowanie znaczków pocztowych** (LIT, 85 pkt., medal DPZ),
Adam Szuler: **Okolicznościowe podlepki pod nalepki polecenia z kodem kreskowym (2006-2012)** (LIT, 70 pkt., medal S),
Waldemar Domogalla: **Pocztą w Zaborze i Porembie od powstania do dnia dzisiejszego** (LIT, 73 pkt., medal S),
Edward Wilczek: **Podręcznik błędów i usterek na polskich znaczkach pocztowych 1961-1970** (LIT, 75 pkt., medal DS),
Witold Mikołajczyk: **Gmina Bojanowo traktem i znakami pocztowymi opisana** (LIT, 87 pkt., medal DPZ),
Tadeusz Gawlicki: **Ruch filatelistyczny w Świebodzicach 1948-2020** (LIT, 72 pkt., medal S),
Fischer Sp. z o.o.: **Katalog Polskich Znaków Pocztowych tom I 2023** (LIT, 87 pkt., medal DPZ),
Fischer Sp. z o.o.: **Katalog Polskich Znaków Pocztowych tom II 2022** (LIT, 87 pkt., medal DPZ),
Tadeusz Galant: **Informator Koszalińskiego Okręgu Polskiego Związku Filatelistów** (LIT, 75 pkt., medal DS),
Polski Związek Filatelistów: **Filatelist** (LIT, 81 pkt., medal PZ),
Janusz Turakiewicz: **Cykl artykułów „Karkonosze w filatelistyce”** (LIT, 51 pkt., ZU),
Stefan Petruik: **Polskie pocztowe wydania lokalne 1918-1919 na znaczkach „Germania”, Austro-Węgier i Ukrainy** (LIT, 90 pkt., medal Z); **uwaga:** współautorem jest prawidłowo zgłoszony Julian Auleytner, którego organizatorzy nie ujeli.

Na wystawie IBRA 2023 kilku wystawców zagranicznych prezentowało eksponaty związane z naszym krajem. Wspominałem już wcześniej o eksponacie kol. prof. Jerzego Kupca-Węglińskiego w Klasie Mistrzowskiej FIP. Natomiast w klasie literatury jego dzieło **Airmail in the Polish Territories (1914-1939)** otrzymało 90 pkt. i medal Z. Na ostatnich wystawach FIP, także na IBRA 2023, wystawca z USA – Andrew Urushima – prezentuje swój eksponat w klasie JE **The 1944 Gross Born POW Olympics**, za które otrzymał 75 pkt. Wreszcie wystawca z RFN Johann Olchowik za eksponat literatury **Beiträge zur Geschichte des Eisenbahnknotenpunktes und des Postamtes im oberschlesischen Morgenroth – Chebzie – Ruda Śląska-Chebzie** otrzymał 86 pkt. i medal DPZ.

Pragnę również zwrócić uwagę na bardzo wysoko oceniany (już na kilku wystawach światowych) eksponat wystawcy z RFN Karlfrieda Kraussa **Prussia as the Main Link of the Russian - Polish Mail with the West (from the beginning until 1875)** (HP, 97 pkt., medal DZ). Znajdujemy w nim bardzo wiele walorów związanych z polską filatelistyką.

Komisarzem opisywanej wystawy był kol. Przemysław Drzewiecki.

- [1]. Szuler, A.: Światowa Wystawa Filatelistyczna „IBRA 2023” i 33. Międzynarodowe Targi Znaczków w Essen. *Filatelist* 70 (z. 7/1209): 408-412 (2023).
- [2]. Wierzbicki, J.: IBRA 2023 – subiektywne wrażenia i refleksje po wystawie. *Biuletyn Klubu Zainteresowań PZF Filatelistów Tematyków* TEMATYK 13: 8-16 (2023).

Ludwik K. Malendowicz

z niepożółkłych kartek

Przyczynek do filatelistycznego życiorysu Kazimierza Bajońskiego (1880-1927)

Kazimierz Teofil Bajoński (1880-1927) to wybitna postać w życiu gospodarczym i społecznym Wielkopolski oraz Pomorza. Jego sylwetkę przedstawił Jarosław Koczorowski w pomnikowym dziele **Pocztą i filatelistyką w Wielkopolsce** [1]. Aktualne źródła podają wiele bardzo interesujących faktów o K. Bajońskim, natomiast nie ma w nich znaczących informacji o jego zainteresowaniach filatelistyką [2].

W **Słowniku biograficznym** PZF znajduje się następująca informacja o K. Bajońskim, oparta zresztą o opracowanie [1] „**KAZIMIERZ TEOFIL BAJOŃSKI**, ur. 10.02.1880 w Raszkowie, pow. ostrowski, zm. 28.03.1927 podczas pobytu w sanatorium pod Dreznem. Studiował handel w Akwizgranie i we Fryburgu. Doktor ekonomii politycznej, członek

Zarządu Banku Przemysłowców w Poznaniu (1907-1927). W 1923 był zaangażowany w pracach nad wprowadzeniem polskiej waluty – złotego – w Wielkopolsce. Inicjator, współzałożyciel (obok Michała Grobelskiego i Franciszka Langego) i prezes pierwszego Związku Filatelistów w Poznaniu, powołanego w 1920. Po trzech latach działalność związku zaczęła zanikać, w wyniku czego w 1924 go rozwiązano. Dopiero w 1933 powołano Wielkopolski Związek Filatelistów z siedzibą w Poznaniu.” [3].

Nieznane są zainteresowania filatelistyczne Kazimierza Teofila Bajońskiego, lecz pewna całość filatelistyczna rzuca nieco światła na jego zbieractwo. Całość ta, to list polecony z Trzemeszna adresowany do K. Bajońskiego, z adresem *Poznań, ul. Ogrodowa 10*, opłacony pięcioma znaczkami Fi 72.

Jest to list z niemiecką eR-ką „Tremessen”, z polskim kasownikiem TRZEMESZNO *** 3 października 1919 oraz polskim stemplem nadejścia POZNAŃ * 1 b (na rewersie). Opłata według krajowej taryfy pocztowej dla Rzeszy Niemieckiej od 1 października 1919 roku: list do 20 g 20 Pf i list polecony 30 Pf. Znaczki o nominale 10 Pf (patrzac od góry do dołu) to pozycje 99, 59, 69, 79 i 89 arkusza drukarskiego. Z pięciokrotnym frankowaniem znaczkiem Fi 72 znanym jest nam tylko list prezentowany powyżej.

Taką perełkę posiadał w swoich zbiorach K. Bajoński.

Należy zaznaczyć, że znaczki Fi 71-72 rozprowadzano (po 1000 sztuk każdego nominału) do urzędów pocztowych II klasy: Gniezno, Odolanów, Opalenica, Skalmierzyce, Strzelno, Trzemeszno, Witkowo, Wolsztyn i Września, z poleceniem użycia ich głównie do listów poleconych. Ponadto znaczki sprzedawano także w Poznaniu na pocztach nr 1 i 3 (ok. 1000-2000 sztuk), ale były one w większości wykupione przez pocztowców jako lokata kapitału.

*Ludwik K. Malendowicz
Stefan Petriuk FRPSL*

- [1]. Koczorowski, J.: Zarys dziejów filatelistyki w Wielkopolsce. W: Karwacki, A. (red.): Poczta i filatelistyka w Wielkopolsce. Wyd. Poczta Polska str. 94-113; ISBN/EAN: 8385414185 (1993).
- [2]. wikipedia.org.
- [3]. Bielawski, J.: Słownik biograficzny. <https://zgpzf.pl/slownik-biograficzny> (dostęp 2023.03.09).

TEMATYKA

Rumuńskie ilustrowane karty pocztowe z lat 1872-1945

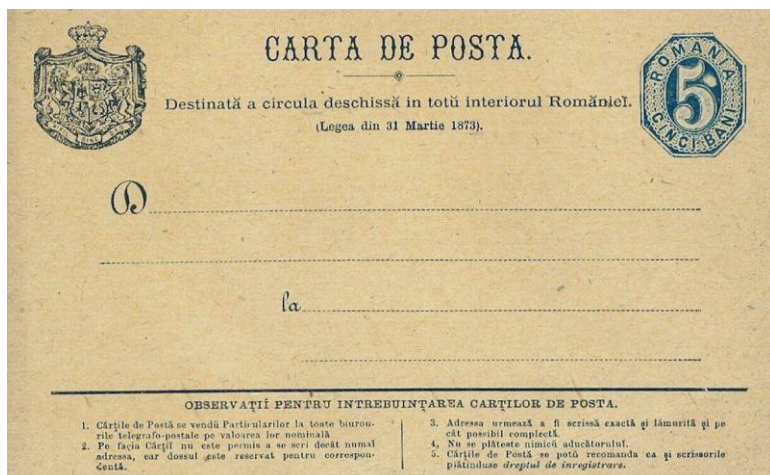
Każdy tematyk poszukuje ciekawego, dobrego i mało znanego materiału filatelistycznego – najlepiej „wiekowego”. W tym aspekcie może warto spojrzeć na stare całostki Rumunii, bo spełniają te warunki. Osobiście odnalazłem na starych ilustrowanych kartach Rumunii kilka walorów z tematu „góry”, ale bogactwo różnorodnych ilustracji może zainteresować wielu tematyków.

Na całostki Rumunii musimy spojrzeć przez pryzmat jej historii, która znacznie różni się od krajów, które wolność odzyskały dopiero po I wojnie światowej. Jej walory filatelistyczne to wiele klasycznych całostek wydawanych już od roku 1873 (il. 1), a znaczki wydawano już od 1862 r.

Historia – w ogromnym skrócie. Kraj ten uzyskał niepodległość po wonie rosyjsko-tureckiej w 1851 r. W 1881 został ogłoszony królestwem, a Karol I (z rodu Hohenzollernów) został 10 maja 1881 koronowany na pierwszego króla Rumunii. Różne zdarzenia polityczne odcisnęły piętno na kształcie państwa rumuńskiego. Po I wojnie światowej, po traktacie w Trianon 1 grudnia 1918 roku, proklamowano tzw. „Wielką Rumunię”, która od 1918 do 1938 roku była monarchią konstytucyjną. Od 1938 do 1941 r., za sprawą króla Karola II, który rozwiązał parlament i przejął władzę wraz z marszałkiem Ionem Antonescu, w Rumunii zaczyna się okres faszystowskiej dyktatury. To z jego woli Rumunia opowiedziała się po stronie Niemiec. Jednak w roku 1940 władzę przejmuje król Michał I (syn Karola II), który dla dobra Rumunii w 1944 r. obala dyktaturę marszałka Antonescu (został on wydany sowietom, osądzony i rozstrzelany w 1946 r.). Sam zaś, za pewne obietnice terytorialne w 1944 r., wchodzi w układ z sowietami.

W historii Rumunii podkreślenia wymaga fakt wyjścia kraju z paktu z Rosją o jednolitym alfabecie – *de facto*, było to zerwanie jednego z punktów układu pokojowego po wojnie z Turcją. Jednak dzięki takiemu posunięciu Rumunia ma do dziś alfabet łaciński a nie cyrylicę, tak jak Bułgaria.

Wydawnictwa pocztowe prawie zawsze odzwierciedlają wszelkie zmiany społeczno-polityczne w danym kraju. Zmiany polityczne, które przewijać się będą w opisach, widoczne będą także w omawianych walorach filatelistycznych.

Il. 1. Dla porównania – karta pocztowa Rumunii z 1875 r. wzorowana na projektach kart z Wirtembergii. Na innych kartach poczta Rumunii wykorzystywała także wzory i rozwiązania francuskie, czy też szwajcarskie

Od historii wróćmy do naszych kart pocztowych. W Rumunii, tak jak w większości krajów w tamtym okresie, dominującym obrazem w znaku opłaty widniejącym na całości jest z reguły panujący król. Całostki pocztowe w Rumunii w pierwszym okresie działalności poczty – w latach od 1873 do 1893 – w znaku opłaty miały tylko cyfry (il. 1). Dopiero 20 lat później, po roku 1893, pojawia się portret króla, najpierw Karola I a później kolejnych władców (il. 3-4). Wyjątkiem jest jedna całostka wydana w roku 1906 na cele charytatywne – karta z dopłatą na pomoc dla Domu Dziecka im. św. Katarzyny (il. 2). Portrety dynastii panującej na kartach pocztowych Rumunii wyglądają następująco: Karol I (il. 4a) do 1914 roku, później jego bratanek Ferdynand (1914–1927) (il. 3), następnie Michał I (1927–1930) – wnuk Ferdynanda (il. 4b). W roku 1930 rządy przejmuje wracający z wygnania ojciec Michała I, Karol II (1930–1940). Po abdykacji Karola II w 1940 r. na tron wraca jego syn Michał I (1941–1947).

Il. 2. Karta pocztowa (P34) w znaku opłaty znaczek o tematyce dobroczynnej (dla sierocińca św. Katarzyny) zamiast klasycznego układu z portretem króla. Obok, na **il. 3**, na karcie pocztowej P78 z 1922 r., – po prawej ilustracja z portretem króla Ferdynanda – bratanek Karola I, a znak opłaty tym razem po lewej. Karta pocztowa ilustrowana? – raczej nie.

Il. 4. Portrety władców użyte na omawianych kartach pocztowych Rumunii: 4a - Karol I, 4b - Michał I, 4c,d - Karol II (prawy profil – lewy profil) oraz 4e - Michał I z 1941 r.

W omawianym okresie większość kart pocztowych to klasyczne wzory całostek (il. 1) lub druków pocztowych dość często wzorowane na krajach Europy zachodniej. Zaś ilustrowane karty wydane w okresie 1873-1945 stanowią naprawdę niewielką część wszystkich wydawnictw pocztowych Rumunii. Karty ilustrowane liczbowo prezentują się raczej skromnie na tle innych krajów Europy.

Nie jest moim celem opisanie systemowo wszystkich całostek Rumunii, lecz chciałbym skoncentrować się tylko na kartach ilustrowanych z okresu panowania monarchii konstytucyjnej w Rumunii (lata 1881–1947) – tabela poniżej. Bazując na katalogu Michel wiemy, że **ilustrowane karty pocztowe** w Rumunii zostały wydane w omawianym okresie tylko pięć razy.

Pierwsze karty ilustrowane (określenie umowne) to tzw. „milenijne wydanie” z 1899 r. W katalogu Michel ujęte są pod numerami P37 I i P37 II (il. 5), a wykonano je w kolorze (litografia) – przykłady poniżej (dwie wersje). Wykonała je drukarnia *Stabtrafic, I. V. Socecũ; București*.

Na il. 6 prezentuję awers karty P37 I+II, obok wzór koperty (Ck) z rysunkiem wykorzystanym sto lat później, w 1999 roku. Karta ta, to także ciekawy tematycznie walor do tematu Bożego Narodzenia.

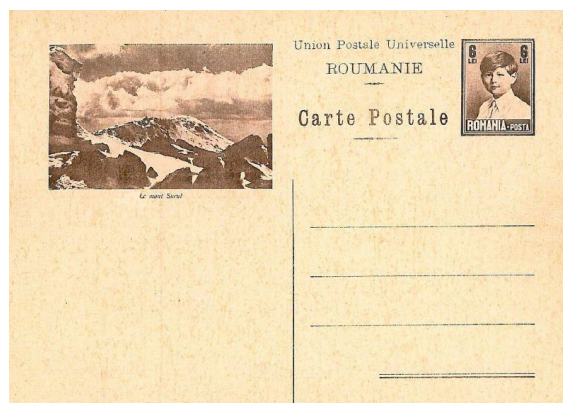
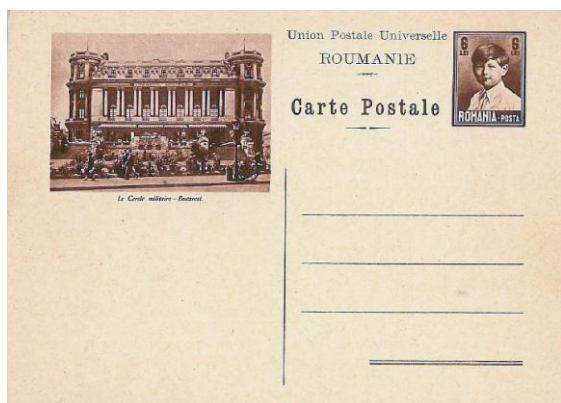

Il. 5. Ilustrowane karty „milenijne” wydane w latach 1899 i 1999. Karty P37 I+II (dwa warianty); po lewej – Szczęśliwego Nowego Roku 1900 (*LA MULTI ANI 1900*); po prawej - Gratulacje (*FELICITARI*). Tematycznie Boże Narodzenie – w gwiazdzie stajenka Betlejemska.

Il. 6. Awers karty „milenijnej” z 1899 r. (po lewej). Po prawej ilustracja na całostce Ck (koperta) z 1999 r., na której jest widoczny wzór zaczerpnięty z karty pocztowej z 1899 r.

Drugie wydanie pochodzi z roku 1928. Wydanie obejmuje 25 ilustrowanych kart pocztowych o nominale 6 lei. W znaku opłaty młodociany król Michał I, wnuk króla Ferdynanda (il. 4b). Dokładny spis ilustracji tego wydania znajduje się na końcu artykułu.

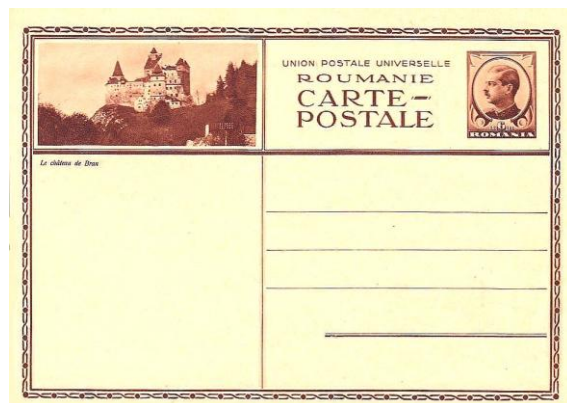
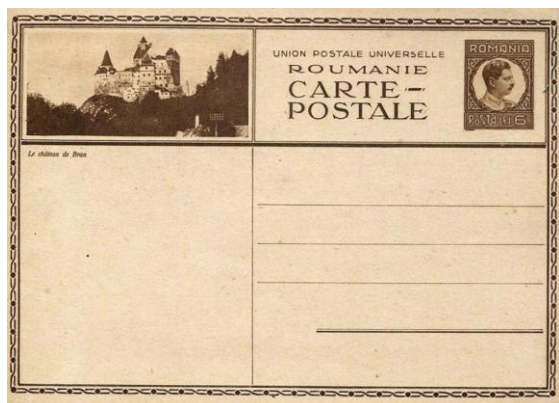
Il. 7. Przykłady wydanych kart z 1928 r. (P82). Na obu kartach portret króla Michała I. Na awersie brak ozdobnych ramek – skromny układ linii adresowych oraz nieduża ilustracja.

Trzecie wydanie z roku 1932 (P88) to 16 kart ilustrowanych (w znaku opłaty portret króla Karola II) – król „patrzy w prawo”. Natomiast w roku 1934 (P96) w wydaniu **czwartym** zostaje powtórzona ta sama seria 16 kart pocztowych z identycznymi ilustracjami jak karty z roku 1932. Różnią się jedynie profilem króla Karola II w znaku opłaty, co wyraźnie widać na il. 8. Oba wydania (trzecie i czwarte) w stosunku do wydania z roku 1928 mają piękne ozdobne ramki, ale tak jak poprzednie karty, również skromne wielkości ilustracji – średnio 5,7 cm na 3,7 cm.

30
LAT
MINĘŁO

Il. 8. Identyczne wzory ilustracji dla kart P88 i P96 (1932 i 1934 rok). W znaku opłaty o nominale 6 lei portret Karola II (profil prawy lub lewy). Na obu ilustracjach zamek Bran – utożsamiany z wampirem Drakulą.

Pod koniec 1934 roku wydano pojedynczą ilustrowaną kartę pocztową (wg katalogu Michla P97) na cele charytatywne (nominał 1+4 lei). W znaku opłaty w kolorze zielonym widoczny król Karol II w mundurze wojskowym, a na rewersie znajduje się ilustracja w kolorze brązowym z wizerunkiem łuku triumfalnego. To wydanie charytatywne miało na celu zebrania funduszy na budowę łuku triumfalnego dla uczczenia zasług dla państwa rumuńskiego jego pierwszego króla, Karola I. Na ilustracji (rewers) napis: „*Dealungul secolelor un neam întreg va va binecuvânta st va va slavi*” (Przez wieki cały naród będzie Cię błogosławił i wysławiał. Ferdinand) (il. 9).

Il. 9. Karta pocztowa charytatywna P97 z projektem łuku triumfalnego. W lewym dolnym narożniku, na ilustracji, sentencja autorstwa króla Ferdynanda. Porto 5 lei (1+4 lei – na budowę łuku triumfalnego). Wymiar 148 x 96 mm.

W 1942 r. (w trakcie trwającej wojny w Europie) pojawia się **piąte wydanie** kolejnych 14 kart ilustrowanych (P124) w barwie ciemnoczerwonej (il. 10). W ich znaku opłaty znajduje się portret króla Michała I, a ich nominał to 12 lei. Mają one charakterystyczny ciemnoczerwony kolor, i to zarówno ilustracje, jak i znaki opłaty. Obrazy na ilustracjach to 14 ciekawych miejsc z terenu Rumunii (zestawienie również na końcu opracowania).

Wszystkie ilustracje na awersach kart są małe, o długości 57 mm i wysokości max. 37 mm, poza nietypowym wydaniem okolicznościowym karty P97 (il. 9). Obrazki zajmują niecałe 20% powierzchni karty w lewym górnym narożniku (il. 7,8,10). Wszystkie karty mają jednakowy wymiar 147 na 105 mm i drukowano je na papierze kremowym i lekko żółtawym, także te z 1942 roku.

Uwaga: w obiegu można odnaleźć karty tego wydania z wydrukowaną datą z roku 1941. Nieznana jest przyczyna ich wcześniejszego użycia zanim pojawiły się oficjalnie w urzędach pocztowych w roku 1942.

Il. 10. Przykłady kart wydanych w 1942 r. (P124). Na obu kartach portret króla Michała I po abdykacji swojego ojca Karola II w 1940 r. Całostki z ozdobnymi ramkami i ciekawymi ilustracjami tematycznymi – monaster Argeș (po lewej), pola naftowe koło Moreni (po prawej).

Łącznie możemy mówić o **74** kartach ilustrowanych (w tym dwie „milenijne” i jedna okolicznościowa). Na kartach mamy natomiast 55 ilustracji – obrazów z terenu Rumunii do 1945 roku. Zestawienie wszystkich kart ilustrowanych znajduje się w tabeli poniżej. W tym zestawieniu można zauważyć niewielką liczbę kart ilustrowanych, w porównaniu z innymi krajami Europy – Niemcy, Austria, Szwajcaria, Czechosłowacja (po kilkaset do tysiąca sztuk), czy Polska (160 sztuk). Tylko 55 ilustracji na kartach pocztowych Rumuni wynika także z faktu, że karty P82 i P96 – jak wspominałem wcześniej – mają te same ilustracje, a tylko inny profil króla Karola II w znaku opłaty. Niezwykłym dodatkiem w omawianym okresie są ilustrowane karty dla wojska i personelu wojskowego tzw. „Scrisoare de Campanie” wydane w latach 1941–1945. Poza ujętymi w katalogu kartami FF1 i P125 status innych kart jest nie zawsze wiarygodny (czas wojny?), chociaż noszą one znaki i symbole poczty rumuńskiej.

Tabela I. Ogólny wykaz rumuńskich ilustrowanych kart pocztowych z lat 1872-1945

Lp.	Rok wydania	Nr kat. Michel	W znaku opłaty - król	Nominał - bani i leja	Barwa znaczka i ilustracji	Liczba ilustr.	Wymiar w mm
1	1899	P37 I + II	Karol I	5 bani	ziel. – wielobar.	2	135 x 93
2	1928	P82	Michał I	6 lei	brązowe	25	147 x 105
3*	1932	P88	Karol II (P)	6 lei	brązowe	16	147 x 105
4*	1934	P96	Karol II (L)	6 lei	brązowe	16	147 x 105
5	1934	P97	Karol II	1+4 lei	ziel. – brązowe	1	147 x 96
6	1942	P124	Michał I	12 lei	c.czerwony	14	147 x 105
7**	1941	FF1	Michał I	bez ceny	szaroniebieski	10	2x144x100
8**	1942	P125,	Michał I	bez ceny	szaroniebieski	10	147 x 105

* profil króla – lewy (L) lub prawy (P).

**** składane karty ilustrowane dla wojska! (Scrisoare de Campanie – w katalogu Michel jako FF1 – Feldpost-Feldbrife) i karty pocztowe P125 dla personelu wojskowego (militaria gratuita) (il. 12a, b)**

Niestety, jak to zwykle z katalogiem Michel bywa, brak w nim informacji o nakładach oraz opisów co znajduje się na poszczególnych ilustracjach, a także w jakiej kolejności wydawano ilustracje. W efekcie kolekcjonerzy tematycy mają spory kłopot ze zdobyciem informacji na temat obiektów zaprezentowanych na ilustracjach. Mam nadzieję, że dziś, w miarę możliwości, przybliżę czytelnikom tematy ilustracji na kolejnych stronach tego skromnego opracowania. O wiele ciekawiej pokazane są karty pocztowe Rumuni w katalogu Michaela Bockischa. Możemy w nim zobaczyć wszystkie ilustracje.

Zestawienie ilustracji na kartach pocztowych Rumunii do 1945 roku

A. 1899 r. (P37 I+II) – wydanie „milenijne” na 1900 r. (dwie ilustracje – il. 5).

B. 1928 r. (P82), król Michał I (25 ilustracji – trzy w układzie pionowym – il. 11).

- 01.** Balcic, Vue d'ensemble – widok ogólny na Balcic,
- 02.** Călisămești, Caciulata Hôtel – hotel Caciulata,
- 03.** Constantza, Le Casino et le boulevard – Konstanca, kasyno przy bulwarze,
- 04.** Constantza, Les silos de céréales – Konstanca, silosy zbożowe w porcie – statek,
- 05.** Govora, Hôtel Palace – Govora, Hotel Palace,
- 06.** L'Athenee roumaine – rumuńskie Ateneum,
- 07.** L'Eglise Zlatari, Bucarest – kościół Zlatari w Bukareszcie,
- 08.** L'Universite, Bucarest – Uniwersytet w Bukareszcie,
- 09.** La Caisse de dépôts et consignations, Bucarest – biuro depozytów i przesyłek; auta, dorożka
- 10.** Le douane de la poste - pocztowa komora celna,
- 11.** La fondation universitaire "Carol", Bucarest – Fundacja Uniwersytecka „Carol” w Bukareszcie,
- 12.** Le Cercle militaire, Bucarest – dowództwo wojskowe w Bukareszcie,
- 13.** Le couvent de la grotte de Ialomitza – klasztor w jaskini Ialomitza,
- 14.** Le ministere des affaires étrangères – Ministerstwo Spraw Zagranicznych,
- 15.** Le ministere des travaux publics – Ministerstwo Robót Publicznych,
- 16.** Le mont Negoiu l'Hauteur 2554 m. - góry Negojui ze szczytem o wysokości 2554 m n.p.m. (obecnie to Moldoveanu – najwyższy szczyt Rumunii),
- 17.** Le mont Surul, Varrul Surul – szczyt Surul 2283 m n.p.m.,
- 18.** Le Musée militaire, Bucarest – Muzeum Wojskowe w Bukareszcie,
- 19.** Le palais de la "Jeunesse Roumaine", Bucarest – pałac młodzieży w Bukareszcie,
- 20.** Le Palais de la poste – budynek pocztowy,
- 21.** Les bains d'Ocna Sibiului – kąpielisko „Ocna” w Sibinie,
- 22.** Les bains de Tusnad - termy w Tusnad,
- 23.** Les monts Fagaras, Le lac "Caltun" – Karpaty, Góry Fogaraskie, jezioro Caltun,
- 24.** Les sondes de Moreni – pola naftowe w Moreni,
- 25.** Vatra Dornei, Le Casino – kasyno Vatra Dornei.

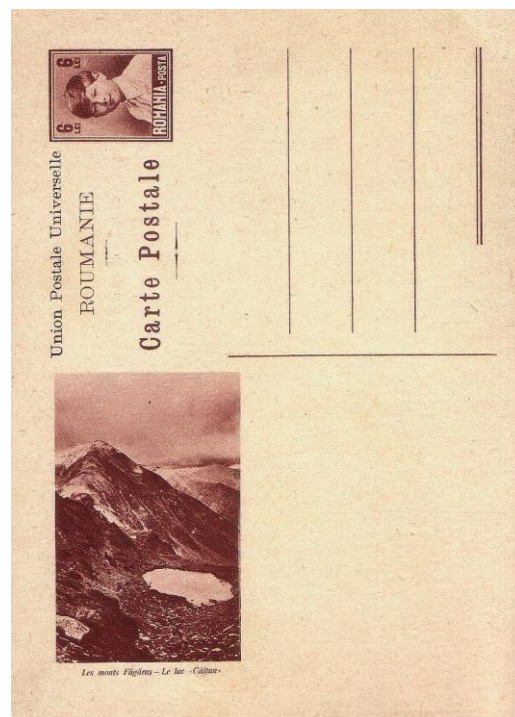
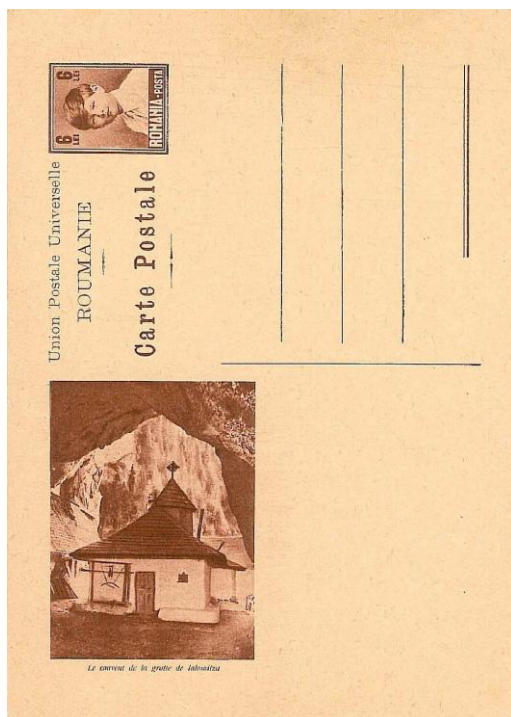
Uwaga: Kolejność ilustracji według katalogu Michaela Bockischa.

30

LAT

MINĘŁO

II. 11. Rumunia, karty P82, wydanie z 1928 roku. Wybrane karty z ilustracjami ułożonymi pionowo. Brak ozdobnych ramek dla tego wydania na awersie kart. Po lewej – klasztor w jaskini Ialomitza, po prawej – Karpaty, Góry Fogaraskie – jezioro Caltun.

C. 1932, 1934 r. (P88, P96), Karol II. P88 (król patrzy w prawo) i P96 (król patrzy w lewo). 16 ilustracji o nominale 6 lei.

01. La château „Peleş” á Sinaia – zamek „Peleş” w Sinai,
02. Salinas de Uioara – kopalnia soli w Uioara,
03. Le Cateau, fort d'Hotin – zamek forteca Hotin,
04. Hôtel Palace á Govora – hotel w Govora,
05. La château-fort de Râşnor – zamek-fort w Rasnor,
06. Vue de Busteni – widok na góry Busteni,
07. Les bains d'Ocna Sibiului – kąpielisko Ocna w Sibiu,
08. Musée militaire do Parc Carol á Bucarest – Muzeum Wojskowe w parku Karola w Bukareszcie,
09. Hôtel á Călimăneşti – hotel w Calimanesti,
10. La Danube á Cazane – Dunaj w Cazane (przełom Dunaju),
11. Le château de Bran – zamek w Bran (siedziba Drakuli),
12. Soudes dans la région pétrolifere Moreni – pola naftowe w Moreni,
13. Croix sur le Caraiman – krzyż na górze Caraiman,
14. Palace Hôtel á Sinaia – budynek hotelu w Sinai,
15. Vue de Călimăneşti – widok na Calimanesti,
16. Le Casino, Constanta – kasyno w Konstancy.

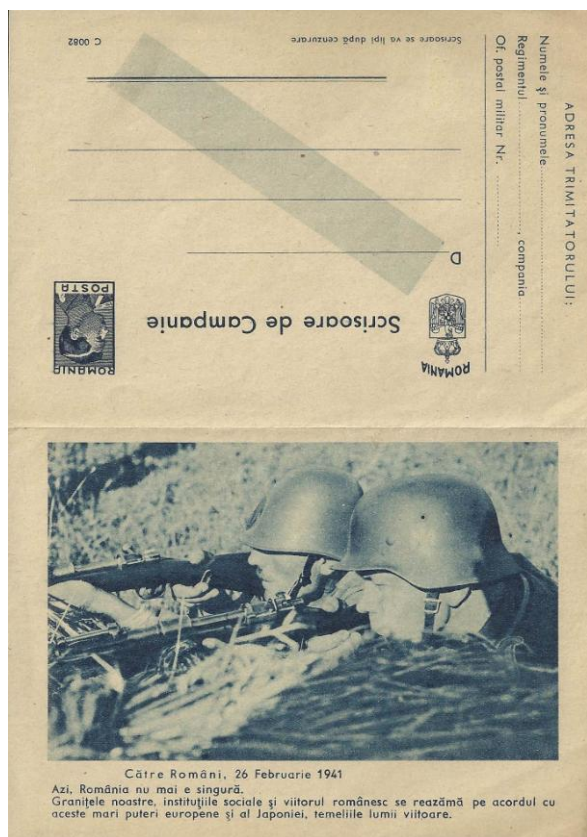
W obu wydaniach z roku 1932 i 1934 ukazało się po 16 powtórzonych ilustracji (drobne zmiany literowe w podpisach pod ilustracjami). Papier kremowy, druk brązowy. Na wszystkich całostkach ozdobne ramki, których nie ma w wydaniu z 1928 r. (il. 7-8).

D. 1934 r. (P97), Karol II. Jedna karta ilustrowana P97 wydana na cele charytatywne. Na rewersie karty projekt łuku triumfalnego dla uczczenia Karola I. Nominał 1 + 4 lei na budowę.

E. 1942 r. (P124), Michał I – 1942 r.; 14 ilustracji o nominale 12 lei.

01. Constanca. Le Casino – kasyno w Konstancy, architektura,
02. Sinaia. Le château Peleş – architektura, zamek Drakuli,
03. Moreni. Puits de Petrole – ropa, szyby naftowe,
04. Bucuresti, L'Athenêa – architektura,
05. Ploiesti. Ble et Petrole – ropa, przemysł, zboże,
06. Bucuresti, le parc Carl 1-st. – Bukareszt, park Karola I,
07. Monastere Sucaevitz – malowane klasztory (Socevitza, zabytek UNESCO),
08. Lac de Snagov – największe jezioro Rumunii, bulwar,
09. Bucuresti, Le palais royal – Bukareszt, Plac królewski, pomnik,
10. Monastere Curtes de Argeş – cerkiew, architektura bizantyjska z XVI w.,
11. Moulins a vents en Bessarabie – Besarabia, wiatraki,
12. Industrie. Pétrolifere á Ploiesti – przemysł w Ploeshti, instalacje petrochemiczne,
13. Vue de monts Apuseni – Karpaty, widok na góry Apuseni,
14. L'Ile Adah – Kaleh sur le Donabe – wyspa na Dunaju (obecnie nie istnieje).

Uwaga: Kolejność ilustrowanych kart ułożona według autora, za wyjątkiem zestawienia z roku 1928 – katalog Bockischa.

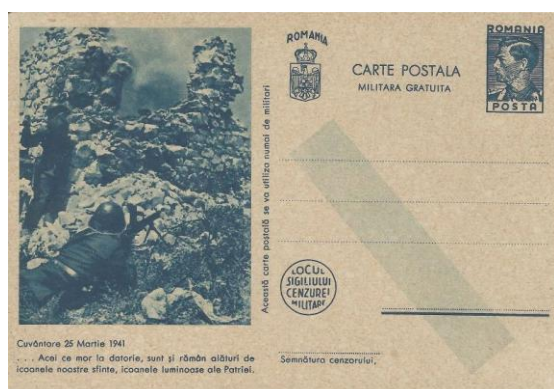
Il. 12a (obok). Całostki ilustrowane dla żołnierzy (Scrisoare de Campanie). Karta składana: 2x144x100 mm. Na każdej karcie, na awersie portret króla Michała I oraz herb - cecha królewskiej poczty Rumunii. Wydanie z 1941 r. - 10 ilustracji, obrazy militarne.

Il. 12b (powyżej). Awers koperty poczty wojskowej z charakterystyczną ukośną belką w kolorze niebieskawym na polach adresowych

Wybiegając w przyszłość warto zaznaczyć, że po okresie monarchii konstytucyjnej (abdykacja króla Michała I w 1947 r. wymuszona przez Sowietów) kolejne całostki ilustrowane Rumunii ukazały się dopiero w 1952 roku – 6 ilustracji.

Uwrażliwiam też zainteresowanych, aby dokładnie sprawdzać walory na portalach internetowych. Zazwyczaj nie prezentują się one najlepiej, a ogromna ilość materiału jest bardzo złej jakości. Ponadto, sprzedawcy z Rumuni nie zawsze są wiarygodni. Do wytrwałych świat należy.

Na zakończenie należy koniecznie wspomnieć o wydawnictwach poczty Rumunii z 1941 r. dla żołnierzy „Scrisoare de Campanie” (karty składane, przypominające sekretniki, ilustrowane na rewersie) oraz dla personelu wojskowego „Militaria Gratuita” (całostki ilustrowane na awersie). Na tych walorach (il. 12a, b) w znaku opłaty z portretem Michała I nie ma wydrukowanego nominału – przesyłki były zwolnione z opłaty. Są one bardzo rzadkie z obiegu (!!!), często ich cena przewyższa 300 €. Ich wydanie opisane jest w katalogu Michel. Składane oznaczone są jako FF1 (Feldpost – Faltbriefe, dla żołnierzy, bez opłaty) oraz P126 (CARTE POSTALA / MILITARA GRATUITA – dla personelu wojskowego) (il. 13). Podobne karty – ale bez ilustracji, wydane zostały także dla wojska w okresie I wojny światowej. Również ich znak opłaty nie posiadał nominału.

Il. 13. Rumuńska karta z 1941 r. CARTE POSTALA / MILITARA GRATUITA P126 – w znaku opłaty brak nominału. W wydaniu przedstawiono 10 różnych ilustracji

Il. 14a,b. Rumuńska karta z 1941 r. CARTE POSTALA / MILITARA GRATUITA z ilustracją na rewersie. Karty tego typu wydawano w latach 1941-1945. W katalogu Michel brak wyróżnienia i opisów tych kart.

Na tych kilku ilustracjach zasygnalizowałem wydawnictwa poczty rumuńskiej dla żołnierzy okresie zmian politycznych w ich kraju. Najpierw współpraca z Niemcami, a od 1944 współdziałanie z wojskami radzieckimi – w efekcie trudny do ogarnięcia i opisanego chaos wydawniczy.

Rozszerzone opracowanie dotyczące tego typu całostek rumuńskich ukazało się w biuletynie „Tematyk” nr 13 w 2023 roku.

Mieczysław Rożek

Źródła

Info: całostki własne, portale: Delcampe, Ebay

<https://www.facebook.com/people/Romania-Postal-Stationery/100067135004945/?locale=pl>.

Katalog Michel Ganzsachen Europa Ost.

Catalogul Expozitiei Filatelice „Ziua Mărcii Poștale Românești” (1987).

Katalog Michel Bockisch „Handbuch Ganzsachen”.

Rożek, M.: Rumuńskie całostki dla wojska i personelu wojskowego do 1945 roku. Biuletyn Klubu Zainteresowań PZF Filatelistów Tematyków TEMATYK 13: 49-52 (2023).

[http://kingofpostcards.blogspot.com/2014/03/grafica-primelor-carti-postale-romanesti.html?fbclid=IwAR3-](http://kingofpostcards.blogspot.com/2014/03/grafica-primelor-carti-postale-romanesti.html?fbclid=IwAR3-KAtjbu5lr0kQsl7hT_xAEKFxOKXcvrGsx7OqFQ5FDa4ElkiezUvVAM)

[KAtjbu5lr0kQsl7hT_xAEKFxOKXcvrGsx7OqFQ5FDa4ElkiezUvVAM](http://kingofpostcards.blogspot.com/2014/03/grafica-primelor-carti-postale-romanesti.html?fbclid=IwAR3-KAtjbu5lr0kQsl7hT_xAEKFxOKXcvrGsx7OqFQ5FDa4ElkiezUvVAM)

Światowa Wystawa Filatelistyczna IBRA 2023, Essen (2023.05.25-28). Ekspozycje tematyczne

Pierwszy ekran ekspozycji ekspozycja Damiana Läge, obok kol. Jacek Wierzbicki z uwagą studiując ekspozycje tematyczne (fot. Ryszard Prange)

Na Światowej Wystawie Filatelistycznej IBRA 2023 klasa tematyczna obejmowała 57 ekspozycji medalowych. Uzyskały one następujące wyróżnienia (medale): DZ – 4, Z – 21, DPZ – 19, PZ – 8, DS – 3, S – 2. Ponadto w grupie ekspozycji jednoekranowych prezentowano 7 opracowań tematycznych (ocenianych na punkty). Natomiast w Klasie Mistrzowskiej FIP można było podziwiać bardzo znany ekspozycja Damiana Läge (RFN), *Zafascynowani piórami – jak ptaki inspirują ludzi*.

Najwyższą ocenę w opisywanej klasie otrzymały cztery znane ekspozycje (w nawiasach wcześniejsze wyróżnienia na wystawach FIP lub wystawach kontynentalnych):

Fisher, Lawrence (Izrael) *Państwo Żydów – nasza walka o przetrwanie* [BELGICA 2006 – PZ 82 pkt.; ISRAEL 2008 – PZ 82 pkt.; EFIRO 2008 – PZ 81 pkt.; CHINA 2009 – DPZ 85 pkt.; ITALY 2009 – DPZ 85 pkt.; ECTP 2011 – 85 pkt.; ECTP 2015 – Z 92 pkt.; NY 2016 – Z 92 pkt.; BRASILIA 2017 – Z 90 pkt.; CHINA 2019 – Z 91 pkt.; ECTP 2019 – Z 93 pkt.; HUNFILEX 2022 – Z 93 pkt.; IBRA 2023 DZ 95 pkt.],

Lubianiker, Yoram (Izrael) *Szachy – gra walki* [PLANETE TIMBRE PARIS 2014 – PZ 83 pkt.; ECTP 2015 – DPZ 85 pkt.; FINLANDIA 2017 – Z 92 pkt.; BRASILIA 2017 – Z 90 pkt.; THAILAND 2018 – Z 90 pkt.; HUNFILEX 2022 – DZ 95 pkt.; LIBEREC 2022 – Z 93 pkt.; IBRA 2023 DZ 95 pkt.],

Meuwis, Michel (Belgia) *Proszę, zapoznaj mnie z literaturą francuską* [BELGICA 2006 – Z 90 pkt.; ECTP 2007 – 87 pkt.; ECTP 2011 – 93 pkt.; INDONESIA 2012 – Z 93 pkt.; ECTP 2013 – Z 94 pkt.; PHILATAIPEI 2016 – DZ 95 pkt.; FINLANDIA 2017 – DZ 95 pkt.; CHINA 2019 – DZ 96 pkt.; IBRA 2023 – DZ 95 pkt.],

Veiga, Fernando (Brazylia) *Od wymiany barterowej do bitów* [IBRA 2023 – DZ 95 pkt.].

Zaskoczeniem jest ostatni z wymienionych eksponatów. W swych archiwach nie mam żadnej informacji o jego wcześniejszych wyróżnieniach. Prawdopodobnie był on oceniany wcześniej na wystawach (wystawie) kontynentalnych.

Na wystawie IBRA 2023 aż 20 eksponatów tematycznych zostało wyróżnionych **medalem Z**. Wśród nich znajduje się szereg znanych eksponatów, takich jak:

Bracke, Koenraad (Belgia) *Naturalny i nienaturalny świat sów*,
Delizoicov, Demetrio (Brazylia) *Znacząca obecność* (eksponat o roślinach),
Egelriede, Dieter (RFN) *Matematyka starożytnej Grecji – jej rozwój i znaczenie*,
Fuchs, Wilfried (RFN) *Lis i jego różnorodne znaczenie dla człowieka*,
Israel, Alain (Francja) *Czerwony Krzyż od Solferino do dnia dzisiejszego*,
Katsui, Akinori (Japonia) *Historia telefonu – przesyłanie wiadomości głosowych na bardzo duże odległości*,
Prange, Ryszard (Polska) *Winorośl i wino – dary bogów, słońca i ziemi* (już 6. medal złoty),
Scheer, André (Holandia) *Maski wszechświata*,
Seydoux Jean-Marc (Szwajcaria) *Nasz ojciec – Słońce*,
Suhadolc, Peter (Słowenia) *Podbój niedostępnego świata – alpinizm*,
Vandenhaute, Johann (Belgia) *Komputery, transformacja liczących się wynalazków w kierunku czarującego Internetu*,
Veggeland, Turid (Norwegia) *Gorzkie pigułki i mocne krople*.

W tej grupie wyróżnień znajdują się również eksponaty, które po raz pierwszy pojawiły się na wystawie światowej. Oto one:

Koto, Takehiko (Japonia) *Najlepsza godzina: jak alianci walczyli i zwyciężyli w II wojnie światowej* [IBRA 2023 – medal Z, 91 pkt.],
Park, Gwang Seok (Korea) *Podróż z rolnictwem do smaku* [IBRA 2023 – medal Z, 90 pkt.],
Ugalde, Miguel (Hiszpania) *Ars Nova* [IBRA 2023 – medal Z, 90 pkt.].

Dziewiętnaście eksponatów tematycznych wystawy IBRA 2023 wyróżniono **medalem DPZ**. Wśród nich znajdowały się znane opracowania, m. in.: Barak, Izhak (Izrael) - eksponat o pocście lotniczej; Bellini Enzo (Urugwaj) - eksponat o żółwiach; Herrmann, Daniel (Francja) - eksponat o olimpiadach; Lador Menachem (Izrael) - eksponat o służbach wywiadowczych; Schmidt, Eberhard (RFN) -

eksponat o wędrowcach w naszym układzie słonecznym, czy też Solaas, Björn Gunnar (Norwegia) - eksponat o Albrechcie Dürerze.

Nowe opracowania w tej grupie wyróżnień to:

Bellido de Luna, José (Chile) *Po prostu Michał Anioł – życie i dzieła człowieka renesansu* [IBRA 2023 – medal DPZ, 85 pkt.],
Bitterolf, Peggy (RFN) *Opowieści o psach... z legendami i faktami* [IBRA 2023 – medal DPZ, 87 pkt.],
Santhosh, M.S. (Indonezja) *Zaklinacz słoni* [IBRA 2023 – medal DPZ, 88 pkt.],
Wang, Jean (Kanada) *Krew: współczesna medycyna* [IBRA 2023 – medal DPZ, 85 pkt.],
Weiß, Rainer (RFN) *Brama Brandenburska – historia symbolu* [IBRA 2023 – medal DPZ, 86 pkt.].

Spośród 9 eksponatów wyróżnionych medalem PZ, trzy to nowe opracowania:

Costa, José António (Portugalia) *Woda – podstawa życia* [IBRA 2023 – medal PZ, 83 pkt.],
Müller, Wolfgang (RFN) *Z życia Jezusa* [IBRA 2023 - medal PZ, 82 pkt.],
Rodriguez, Oscar (Urugwaj) *Artyleria polowa* [IBRA 2023 – medal PZ, 83 pkt.].

Na wystawie IBRA 2023, w grupie opracowań jednoekranowych, prezentowano siedem eksponatów tematycznych. Zostały one ocenione punktowo, zakres ocen to 73-88. Najwyższe wyróżnienia otrzymały opracowania:

Suys, Jean-Pierre (Belgia) *Zróźnicowane dźwięki z miedzianego instrumentu muzycznego* (88 pkt.),
Recuenco, Sergio (Peru) *Symbole niepodległego Peru* (86 pkt.),
Carrillo, Francisco Omar (Peru) *Machu Picchu. Historyczne sanktuarium* (82 pkt.),
Cieślak, Ryszard (Polska) *Informacja wyzwaniem dla służb specjalnych* (82 pkt.).

Ludwik K. Malendowicz

RECENZJA

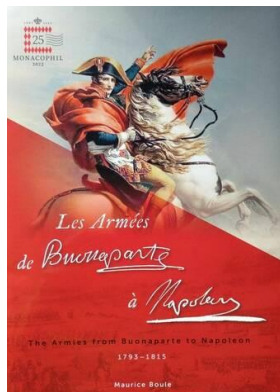
Dzieło godne podziwu. Maurice Boule „Les armées de Buonaparte à Napoléon / The Armies from Buonaparte to Napoleon. 1793-1815”. Bogate źródło informacji o Wielkiej Armii, także na ziemiach w granicach obecnej Polski*

Klub Monte-Carlo (Club de Monte-Carlo de l'Elite de la Philatélie) powołany został w roku 1999 przez księcia Monako Rainera III. Celem tego elitarnego Klubu jest prezentacja największych rarytasów filatelistycznych świata na wystawach MONACOPHIL (rok).

Na wystawach tych wydawane są luksusowe katalogi prezentujące te rarytasy.

Z uwagi na pandemię COVID-19, w roku 2021 wystawa nie odbyła się, a dla upamiętnienia dwusetnej rocznicy śmierci planowano ją poświęcić Napoleonowi Bonaparte. Plany te zrealizowano rok później, na wystawie MONACOPHIL 2022 (2022.11.24-26), którą poświęcono temu wybitnemu politykowi, cesarzowi Francuzów i królowi Włoch.

Z okazji tej wystawy ukazało się bardzo cenne, dwujęzyczne (języki francuski i angielski) dzieło autorstwa Maurice Boule, dotyczące historii oraz stempli pocztowych armii Napoleona w latach 1793-1815*. Autor tego dzieła to doskonały filatelista z zakresu historii poczty. Jest autorem opracowań dotyczących historii poczty Korsyki, czy też poczty Monako (1993 r.). Po drugiej (z opisanych) publikacji został powołany w skład komitetu konsultantów zbiorów filatelistycznych książąt Monako – Reinera III i Alberta II. Jest on współzałożycielem Klubu Monte-Carlo, członkiem AEP (Europejskiej Akademii Filatelistyki) oraz ekspertem AIEP (Międzynarodowego Stowarzyszenia Ekspertów Filatelistycznych).

W swym dziele M. Boule w ujęciu chronologicznym przedstawia kolejne armie tworzone przez Napoleona. Dzieło to podzielne jest na pięć głównych rozdziałów:

- I. Organizacja administracyjna i wojskowa
- II. Od kapitana Bonaparte do generała Bonaparte (13 lipca 1792 do 9 listopada 1799)
- III. Konsulat (9 listopada 1799 do 18 maja 1804)
- IV. Cesarstwo (od 18 maja 1804 do 4 kwietnia 1814)
- V. Jeńcy wojenni

W rozdziałach tych opisuje poszczególne kampanie, w miarę możliwości ilustrując je przesyłkami pocztowymi (często ze zbiorów księcia Monako Alberta II) i stemplami poszczególnych jednostek. Autor opisuje poszczególne armie (ponad 30), od Armii Dalmatyńskiej, poprzez Armię Portugalską po Rewolucyjną Armię Santo Domingo. Opisy uzupełniane są licznymi tabelami. Należy zaznaczyć, że system pocztowy armii francuskich był znakomicie zorganizowany. Jej placówki znajdowały się przy wszystkich jednostkach armijnych. Do stemplowania przesyłek używano czarnego lub czerwonego tuszu, na pieczętkach znajdował się „numer dywizji / i napis „GRANDE ARMÉE” (z pewnymi modyfikacjami, przykładowo z „PORT-PAYE”). W samym Księstwie Warszawskim znajdowało się 1807 skrzynek pocztowych.

Szczególne uwagę zwróciłem na wielkie armie, których działalność miała miejsce w granicach obecnej Polski. Jak wiadomo Wielka Armia (Grande Armée) to nazwa nadawana głównym armiom tworzoną w czasie I Cesarstwa Francuskiego w latach 1805–1808 (pierwotne / pierwsze wielkie armie) i 1811–1814 (nowe / drugie wielkie armie) przez wojska francuskie i sojusznice. Jej jednostki działały m. in. na terenie Księstwa Warszawskiego i były one szczególnie liczne w okresie wyprawy moskiewskiej w 1812 r.

I rzeczywiście, w wielu miejscach autor zamieszcza ilustracje związane z Polską (w obecnych granicach). Są to m. in.:

Wykaz przykładowych ilustracji przesyłek Wielkiej Armii z terenów obecnej Polski:

- str. 381 – przesyłka z Warszawy (4 stycznia 1806) do Monako, stempel „No 15 PORT-PAYE / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
- str. 383 – przesyłka z Głogowa (10 sierpnia 1808), stempel „No 7 PORT-PAYE / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),

str. 399 – przesyłka ze Stargardu (8 listopada 1806), stempel „No 15 / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
 str. 400 – przesyłka z Warszawy (22 grudnia 1806) do Monako, stempel „No 6 / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
 str. 403 – przesyłka z miejscowości Przeździeń koło Wielbarku (29 marca 1807) do Paryża, stempel „No 18 / GRANDE-ARMÉE”,
 str. 404 – przesyłka z Namysłowa (8 października 1807) do Monako, stempel „No 15 / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
 str. 405 – przesyłka z Elbląga (27 marca 1807) do Paryża, stempel „No 44 / GRANDE-ARMÉE” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
 str. 405 – przesyłka z Gdańska (22 września 1807) do Paryża, stempel „No 34 PORT-PAYE / GRANDE-ARMÉE”,
 str. 420 – przesyłka z Braniewa (12 maja 1807) do Paryża, stempel „PREMIER CORPE / GRANDE-ARMÉE / No 4” (ze zbiorów księcia Monako Alberta II),
 str. 664 – przesyłka ze Szczecina (26 kwietnia 1812) do Paryża, stempel „No 14 / GRANDE-ARMÉE”.

Dla zainteresowanych bardzo przydatnymi są informacje o stemplach wielkiej armii na terenach obecnej Polski. Autor podaje m.in. daty stosowania stempli (co jest bardzo istotnym w świetle olbrzymiego ruchu wojsk w tym okresie). Wynotowałem z nich dane nas interesujące.

Stemple Wielkiej Armii z terenów obecnej Polski od 1 października 1806 do późnego grudnia 1808:

B ^{AU} G ^{AL} GRANDE-ARMÉE – Warszawa, Elk,	No 32 GRANDE-ARMÉE – Gdańsk, Kostrzyn,
No 1 GRANDE-ARMÉE – Warszawa,	No 39 GRANDE-ARMÉE – Kostrzyn,
No 3 GRANDE-ARMÉE – Elbląg, Kostrzyn,	No 40 GRANDE-ARMÉE – Poznań ,
Szczecin,	No 42 GRANDE-ARMÉE – Wrocław,
No 6 GRANDE-ARMÉE – Warszawa,	No 43 GRANDE-ARMÉE – Warszawa, Płock,
No 7 GRANDE-ARMÉE – Głogów,	No 44 GRANDE-ARMÉE – Elbląg,
No 9 GRANDE-ARMÉE – Poznań , Warszawa,	No 46 GRANDE-ARMÉE – Gdańsk, Kwidzyń,
No 11 GRANDE-ARMÉE – Wrocław,	No 54 GRANDE-ARMÉE – Szczecin,
No 15 GRANDE-ARMÉE – Łowicz, Maków,	No 57 GRANDE-ARMÉE – Toruń,
No 16 GRANDE-ARMÉE – Toruń,	No 59 GRANDE-ARMÉE – Gdańsk,
No 17 GRANDE-ARMÉE – Włocławek,	No 60 GRANDE-ARMÉE – Wrocław,
No 19 GRANDE-ARMÉE – Sława, Głogów,	No 63 GRANDE-ARMÉE – Bydgoszcz,
No 20 GRANDE-ARMÉE – Poznań ,	No 64 GRANDE-ARMÉE – Wrocław, Głogów,
No 22 GRANDE-ARMÉE – Szczecin,	No 65 GRANDE-ARMÉE – Toruń, Bydgoszcz,
No 23 GRANDE-ARMÉE – Poznań , Szczecin,	No 67 GRANDE-ARMÉE – Kwidzyń,
Kostrzyn,	No 69 GRANDE-ARMÉE – Szczecin,
No 26 GRANDE-ARMÉE – Poznań ,	No 71 GRANDE-ARMÉE – Elbląg,
No 29 GRANDE-ARMÉE – Olsztyn, Brzeg,	No 77 GRANDE-ARMÉE – Gdańsk,
No 30 GRANDE-ARMÉE – Głogów,	No 79 GRANDE-ARMÉE – Głogów,
No 31 GRANDE-ARMÉE – Opole,	No 93 GRANDE-ARMÉE – Wrocław.

W latach 1808-1810, w ramach Armii Niemieckiej stemple były stosowane w następujących miejscowościach:

No 13 / ARM. D'ALLEMAGNE – Wrocław,
 No 15 / ARM. D'ALLEMAGNE – Kostrzyn,
 No 16 / ARM. D'ALLEMAGNE – Głogów.

Stemple Wielkiej Armii z terenów obecnej Polski w roku 1812:

B^{AU} G^{AL} GRANDE-ARMÉE – **Poznań**, Warszawa, Toruń,

No 2 GRANDE-ARMÉE – **Poznań**,
No 4 GRANDE-ARMÉE – Warszawa,
No 8 GRANDE-ARMÉE – Elbląg,
No 12 GRANDE-ARMÉE – Gdańsk,
No 13 GRANDE-ARMÉE – Toruń, Elbląg, Bydgoszcz, Głogów,
No 14 GRANDE-ARMÉE – Szczecin,
No 15 GRANDE-ARMÉE – Kostrzyn,
No 16 GRANDE-ARMÉE – Głogów,
No 19 GRANDE-ARMÉE – Szczecin,
No 36 GRANDE-ARMÉE – Toruń,
No 50 GRANDE-ARMÉE – Szczecin, Gdańsk.

Stemple Wielkiej Armii z terenów obecnej Polski w roku 1813:

No 4 GRANDE-ARMÉE – Warszawa,
No 14 GRANDE-ARMÉE – Kraków,
No 15 GRANDE-ARMÉE – Kostrzyn,
No 16 GRANDE-ARMÉE – Głogów, Warszawa,
No 25 GRANDE-ARMÉE – Kostrzyn,
No 91 GRANDE-ARMÉE – Kraków,

Przy obu pozycjach Krakowa znajdują się jednakże znaki zapytania.

Nie jestem pewny, czy wszystkie jednostki tego typu udało mi się znaleźć w opisywanym dziele.

W swoim dziele Maurice Boule opisuje również pobyt Napoleona w Poznaniu (str. 400). Prezentuje także trzy trakty łączące Berlin z Warszawą w czasie kampanii rosyjskiej. Wszystkie z nich biegną do Frankfurtu n. Odrą, skąd się rozdzielają. Trakt „południowy” przebiegał m. in. przez Polkowice, Lubin, Wrocław, Kępno, Wieruszów. Pozostałe dwa dochodziły z Berlina do Poznania przez m.in. Międzyrzecz i Pniewy. Z Poznania rozgałęziały się one na odnogę północną, przebiegającą przez Pobiedziska, Gniezno, Trzemeszno, Kwiciszewo, Strzelno, Inowrocław, Toruń, Płock i Modlin. Druga przechodziła natomiast przez Swarzędz, Kostrzyn, Wrześnię, Słupcę, Kłodawę, Kutno, Łowicz, Sochaczew i Błonie (str. 729).

W tym cennym dziele brakuje mi jednakże numeracji bardzo licznych ilustracji oraz tabel. Bardzo przydatnym byłby również alfabetyczny indeks miejscowości, jednostek wojskowych itp.

Ogrom informacji zawartej w opisywanej księdze godnym jest polecenia wszystkim miłośnikom historii poczty na ziemiach polskich.

Należy zaznaczyć, iż dzieło, które ukazało się pod koniec listopada 2022 r., zostało już wyróżnione przez Europejską Akademię Filatelistyki jako „European Academy of Philately Award for 2023”.

Ludwik K. Malendowicz

*Boule, M.: Les armées de Buonaparte à Napoléon / The Armies from Buonaparte to Napoleon. 1793-1815. Wyd. Le Musée des Timbres et des Monnaies de Monaco, str. 872, ISBN 9789464513820 (2022).

WYDAWCA WIELKOPOLSKICH WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNYCH:

POLSKI ZWIĄZEK FILATELISTÓW, ZARZĄD OKRĘGU WIELKOPOLSKIEGO

ul. Dmowskiego 37, 60-222 Poznań

Telefon 0048 669.702.851

Godziny otwarcia: czwartek 14.30 – 16.30

Redaguje Zespół:

(powołany 2019.01.31)

Bogumił Ciesielski (z-ca red. nacz.), e-mail: bogumil.ciesielski@gmail.com

Kazimierz Krawiarz, e-mail: k.krawiarz@wp.pl

Ludwik K. Malendowicz (redaktor naczelny), e-mail: lkm@amp.edu.pl

Bogdan Michalak (z-ca red. nacz.), e-mail: bogdanfil@wp.pl

Mieczysław Rożek, e-mail: m.rozek@infoart.net.pl,

Jacek Wierzbicki, e-mail: jacwierz@amu.edu.pl

Projekt okładki: Andrzej Jeziorkowski.

Projekt elementów graficznych: Jan Olejniczak.

„Fundusz prasowy WWF”

**Zarząd Okręgu Wielkopolskiego PZF,
PKO BP I O/Poznań, 17 1020 4027 0000 1102 0031 3676
z adnotacją: „Fundusz prasowy WWF”.**

Przedruk materiałów zamieszczonych w kwartalniku będzie mile widziany pod warunkiem podania źródła oraz po skutecznym uzyskaniu zgody autora lub jego spadkobierców na wykorzystanie utworu, zgodnie z art. 8 pkt. 1 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 1994 nr 24 poz. 83, z późn. zm.).

Materiały do druku akceptujemy tylko w wersji elektronicznej.
Artykuły publikowane są przez Redakcję w przekonaniu, iż wszystkie prawa autorskie są przestrzegane przez autorów.

**Druk: PAW DRUK Sp. z o.o., ul. Obornicka 49a, 52-002 Suchy Las,
tel. 618433810; www.pawdruk.pl**

Czasopismo dostępne w internecie: <http://www.pzfpoznan.pl/>

